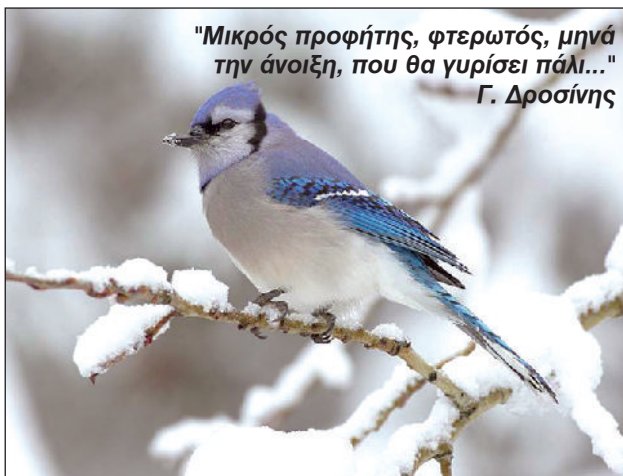

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 19ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 81 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Η θρυλική καπετάνισσα της τουρκοκρατίας Αγόρω η Αγραφιώτισσα

Καπεταναίοι-αρχηγοί σωμάτων σε όλες τις ιστορικές περιόδους του έθνους μας, αλλά κυρίως κατά την τουρκοκρατία, αναδεικνύονταν άνδρες οι οποίοι διακρίνονταν για την τόλμη στη μάχη, την ευθυκρισία, αλλά και την αθλητική σωματική διάπλαση και το αγέρωχο ύψος. Με αυτά τα προσόντα αναδεικνύονταν μεταξύ των συναγωνιστών τους και επιβάλλονταν στους ανυπότακτους και αρειμάνιους εκείνους συντρόφους τους.

Γράφει ο
Λάμπρος
Γριβέλλας
lampgri@gmail.com

Η καπετάνισσα Αγόρω

Στη σπάνια περίπτωση που αναδεικνυόταν καπετάνισσα γυναίκα, εκείνη έπρεπε να διαθέτει τα παραπάνω προσόντα σε βαθμό ανώτερο από τους άνδρες του μπουλουκιού της. Και όμως η

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟ ΣΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Υπάρχουν μερικά γεγονότα λιγοστά στο είδος τους, δυνάμει όμως και εντυπωσιακά, που συνεπαίρουν τους ανθρώπους, μικρούς και μεγάλους, δονούν και εντυπωσιάζουν το είναι τους και για μεγάλο χρονικό διάστημα μένουν στην επικαιρότητα. Έρχεται όμως ο αδηφάγος χρόνος που στο πέρασμά του εξασθενεί, αδυνατίζει τη μνήμη και το εντυπωσιακό γεγονός που έκανε πάταγο στη μικρή κοινωνία του χωριού μας και που για εβδομάδες και μήνες ήταν το πρώτο θέμα, σιγά - σιγά μπαίνει στο χρονοντούλαπο της λησμονιάς και σκεπάζεται από τη σκόνη που φέρνει το μακρινό παρελθόν.

Γράφει ο
Βασίλης Σρ.
Καραγιάννης

Άλλωστε η ζωή προχωρεί, χωρίς φραγμούς και κάποιο άλλο μεγάλο και εντυπωσιακό γεγονός προβάλλει στην επικαιρότητα και καλύπτει, εκτοπίζει, διώχνει τα προηγούμενα. Εν τω μεταξύ, παρέρχονται και οι άνθρωποι που τα έζησαν και δεν υπάρχουν πλέον για να τα διηγηθούν στις νεότερες γενιές.

Μιλάμε, φυσικά, για το πρώτο γραμμόφωνο που ακούστηκε στο χωριό μας στην μακρινή εκείνη εποχή και η φωνή του αιχμαλώτισε, γοήτευσε, άφησε άφωνους, σύζυλους, άναυδους όλους τους κατοίκους του χωριού μας.

Βρισκόμαστε στο δεύτερο ήμισυ του δεκάτου ενάτου αιώνα. Οι επιστήμονες και οι μεγάλοι εφευρέτες της εποχής εκείνης έχουνβάλει σαν στόχο την αναπαραγωγή

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό
το
φύλλο

θα
διαβά-
σετε...

1. Η καπετάνισσα Αγόρω η Αγραφιώτισσασελ. 1-3
2. Το πρώτο γραμμόφωνο στο χωριό μας1-3
3. Όμορφες αναμνήσεις1-4
4. Το περιστέρι.....1-4
5. Ο Γιάκκος και η Μαριγώ (ποίημα)2
6. Το τραγούδι της αγάπης (ποίημα)2
7. Κοινωνικά, συνδρομές, ανέκδοτα, αινίγματα2
8. Η πανωλεθρία Αθηναίων και Μεσσηνίων στα Άγραφα4
9. Τι να ζητήσω από το Θεό4
10. Πέταγμα στα ύψη.....5
11. Βασίλης Καραλούλης5
12. Ο Μορφωτ. Σύλλογος έκοψε την πίτα του6
13. "Φωτάδες"6
14. Πανέμορφα χιονισμένα τοπία του 'Ιταμου7
15. Πάνω στην Τσιούκα8
16. Προσέχουμε την υγεία μας8
17. Σούλα Τόσκα-Κάμπα9
18. Έθιμα της Πρωτοχρονιάς.....9
19. Τοπωνύμια του χωριού μας.....9
20. Τα Χριστούγεννα των νέων εν μέσω οικονομικής κρίσης.....10
21. Η ρωμαντική εποχή στο χωριό μας10
22. Τα κουδούνια.....11
23. Νέα του χωριού μας12

Όταν μια παλιά φωτογραφία ξυπνάει όμορφες αναμνήσεις!

Γράφει ο
Γιώργος Δ.
Κατσιούλας

Κάποιοι επικαλούνται, ότι ο φωτογραφικός φακός "παγιδεύει" τον χρόνο και δίνει μεγάλη αξία σε κάποια στιγμή που έζησες. Πιστεύω ότι έχουν απόλυτο δίκιο.

Αν η φωτογραφία είναι παλιά είναι σίγουρο ότι θα σου ξυπνήσει αναμνήσεις για κάποια όμορφα ή δύσκολα χρόνια που πέρασαν. Θα σε κυριεύσουν συναισθήματα που δύσκολα μπορείς να συγκρατήσεις.

Οι παλιές φωτογραφίες, πάντα με συγκινούσαν. Με έκαναν να αναλογιστώ την διαδρομή μου στο πέρασμα των χρόνων και

να κατανοήσω πόσο τα πράγματα έχουν αλλάξει.

Κυριακή απόγευμα στο σπίτι και στην προσπάθεια να περάσω ευχάριστα την ώρα μου, πήρα στα χέρια ένα φωτογραφικό άλμπουμ με φωτογραφίες των παιδικών μου χρόνων, της δεκαετίας του 60 και του 70.

Αναπολώ εκείνα τα χρόνια!

Τότε που υπήρχαν ελεύθεροι χώροι για παιχνίδι, όπου συγκεντρώνονταν όλα τα παιδιά της γειτονιάς.

Τότε που απλά βγαίναμε στο δρόμο και εκεί παίζαμε χωρίς να κινδυνεύουμε.

Τότε που μπορούσαμε να παίζουμε στον ήλιο χωρίς φόβο.

Τότε που είχαμε ελεύθερο χρόνο και το απόγευμα ήταν αφιερωμένο στο παιχνίδι.

Τότε που για να παίξουμε ποδό-

Συνέχεια στην 4η σελ.

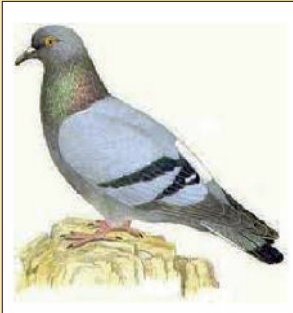
Το περιστέρι

Γράφει ο
Παναγιώτης
Κατσιούλας

Το καλοκαίρι του 1940 ήμασταν με τα γιδοπρόβατα στου Γιώτη. Εκείνη τη χρονιά είχα τελειώσει το Δημοτικό και το φθινόπωρο θα έδινα εξετάσεις για το Γυμνάσιο. Όλο το καλοκαίρι ο δάσκαλός μας Βαγγέλης Τζωαννόπουλος, που είχε το σπίτι του στα Δέντρα, στο Παλιοζωγλόπι, προετοίμαζε εκεί τους συμμαθητές μου που θα έδιναν και ε-

κείνοι εξετάσεις στο γυμνάσιο μαζί μ' εμένα. Όλα τα παιδιά έμεναν στον Απάνω Μαχαλά, εκτός από μένα που έμενα στου Γιώτη, περίπου μιάμιση ώρα από το Παλιοζωγλόπι και σε μια διαδρομή πολύ δύσκολη, μέσα από λαγκαδιές, σάρες, μονοπάτια, έλατα και καστανιές. Όταν πήγαινα, η διαδρομή ήταν ευχάριστη γιατί ήταν συνέχεια κατήφορος. Τα δύσκολα ήταν στην επιστροφή που είχε

Συνέχεια στην 4η σελ.

Τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" εύχονται

στους απανταχού χωριανούς και φίλους τους

Χρόνια Πολλά

και

εννυασιμένο

τον καινούργιο χρόνο

2012

ΥΠΟΜΟΝΗ, ΚΟΥΡΑΓΙΟ

και ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

να περάσουμε τα δύσκολα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Σωτήρης Δ. Βρέκος (552)	20	Αθανάσιος Πόλκος (568)	20
Ισμήνη Παπαδημητρίου-Καραντώνη(553)	50	Λάμπρος Ζαρκάδας (569)	20
Ιωάννης Ζογλοπίτης (554)	50	Παναγιώτης Αγ. Κατσιούλας (570)	50
Στέφανος Δελήτσικας (555)	20	Πόπη Ρίζου (572)	20
Ευαγγελία Δ. Τσούτσουρα (556)	50	Βασίλης Σωτ. Βρέκος (573)	20
Ευάγγελος Κωστίκας (557)	15	Ευάγγελος Ζαχαρής (574)	50
Ελένη Μυρεσιώτη (558)	10	Λάμπρος Ρουμελιώτης (575)	10
Περσεφώνη Κωστή (559)	40	Κων/νος Χρ. Βασιλάκος (576)	20
Χρήστος Αν. Βρέκος (560)	20	Κων/νος Μπέλλος (577)	20
Στέφανος Νάκας (561)	10	Δήμητρα Κωστάκη (578)	30
Βασίλης Καραλούλης (562)	20	Ευαγγελία Παλάντζα-Μήτρα (579)	20
Θωμάς Κίσσας (563)	15	Παναγιώτης Καραγιάννης (581)	20
Γεώργιος Θ. Κίσσας (564)	15	Βασίλειος Νάκος (582)	50
Ιωάννης Κελεπούρης (565)	20	Δήμητρα Καλαμάρα	30
Αθανάσιος Γκορτσάς (566)	20	Θωμάς Ρεντίνας (585)	20
Χρήστος Ευαγγελόπουλος (567)	20	Χρήστος Καραγιάννης (586)	20

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,

Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισφορές των μελών μας και των συνδρομητών της εφημερίδας.

Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.

Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας ή να καταθέτετε στο λογ/σμό **368/558733-64** της **Εθνικής Τράπεζας** αφού δηλώσετε το όνομά σας.

Ο Γιάννος και η Μαριγώ

Ο Γιάννος βγήκε στον Αϊ-Λιά και κάθισε στ' Αγκνάντι
και στη φλογέρα έπαιζε ερωτικά τραγούδια.

Άκουσε η Μάρω το σκοπό και χτύπησε η καρδιά της.

-Για βάλε, Μάρω, τα γίδια στο μαντρί, τα πρόβατα στη στρούγκα
και έλα κάτω στα "Κραμπιά", που έχω κάτι να σου πω, κάτι να σε ρωτήσω.

Βάζει η Μάρω στο μαντρί τα έρρημα τα γίδια
κι αυτά τα λάγια πρόβατα τα κλείνει μες στη στρούγκα.

Πήρε το σκύλο της μαζί και κίνησε να πάει.

Στο δρόμο όπου πήγαινε, στο δρόμο όπου πάει,
κάτι ξέχασε και γύρισε πίσω πάλι.

Ο Γιάννος την καρτέραγε στον έλατο από κάτω.

Όταν την είδε να 'ρχεται φτερούγισε η καρδιά του.

Στην αγκαλιά την άρπαξε, τη φίλησε στο στόμα.

-Μάρω μ', ταχιά φεύγω στο στρατό και θα 'θελα εδώ
και τώρα να μου πεις, αν μ' αγαπάς κι αν θα με περιμένεις.

Κι όταν με το καλό απολυθώ, βασίλισσα θα σ' έχω.

Θα σε καθίζω σε χαλιά και σε μετάξι απάνω.

-Σκύψε, του λέει μια στιγμή και κλείσε και τα μάτια.

Χρυσό σταυρό του κρέμασε, τον φίλησε στο στόμα.

-Πήγαινε τώρα στο καλό, εγώ εσένα αγάπησα και θα σε περιμένω.

Έφυγε ο Γιάννος στο στρατό κι η Μάρω για τα ζώα.

Ο ένας χρόνος πέρασε και γύρισε ο Γιάννος,

τα δυο παιδιά παντρεύτηκαν και ζουν ευτυχισμένοι.-

Θωμάς Κίσσας, Καβάλα

**ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ**

Κόρη πάει για τη βρύση

τη βαρέλα να γιομίσει.

Κι ένας νιος την ερωτάει:

πώς περνάει, μα δεν πονάει.

Τι ρωτάτε πως περνάω;

Άρρωστη καρδιά πονάω.

Έχω στην καρδιά μου κάτι,

άρρωστη από αγάπη.

Φάρμακα δεν θα βρεθούνε,

δυο καρδιές που αγαπούνε.

Δίνω στην καρδιά μου θάρρος,

μα γιατρός μου είναι ο χάρος.

Αγόρω Κωτσιαρίδη

Εδώ
γελάμε

Ανέκδοτο

Η γυναίκα ενός αγρότη σκοτώθηκε, όταν την κλότσησε ο γαϊδαρός του στο κεφάλι. Στην κηδεία, ένας ένας οι συγχωριανοί του, τον έπαιρναν παράμερα και του κρυφομιλούσαν.

-Τι θέλουν όλοι αυτοί τέτοια ώρα; τον ρώτησε ο διπλανός του.

-Με ρωτούν, αν πουλάω το γαϊδαρό, απαντάει ο σύζυγος!

Αινίγματα

1. Πώς λέγεται αυτό που είναι γύρω από το φτερό;
2. Πώς λέγεται αυτός που είναι κάτω από το δρόμο;
3. Πώς λέγεται το λεωφορείο που κουβαλάει τούβλα;
4. Πώς λέγεται αυτός που δεν κάνει λάθη;

Σοιγροφφρ , 4 , ρκνιγχορδ . ε
'σοηποδδρην . 2 , 'οδρεμνιρρεν . 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

Η **Μαρία Λουρμπάκη** (εγγονή του Θανάση Πόλκου) κατά τις πανελλήνιες εξετάσεις πέτυχε στο Οικονομικό τμήμα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Γεννήσεις

Ο **Δημήτρης Γεωργίου Παπαστεργίου** και η σύζυγός του **Σοφία** απέκτησαν στις 13 Ιανουαρίου υγιέστατο αγοράκι. Να τους ζήσει.

Γάμοι

Η **Ευαγγελία Σωτηρίου Βρέκου** και ο **Χρήστος Στ. Γούλας** τέλεσαν τους γάμους τους στις 15-10-2011, στο ναό της Ευαγγελίστριας Καρδίτσας.

Θάνατοι

Ανδρομάχη σύζ. Δημητρίου Κατσιούλα

Στις 30 Δεκεμβρίου π.έ. απεβίωσε η **Ανδρομάχη (Μάχη)**, σύζυγος του μακαρίτη **Τάκη Κατσιούλα** και μητέρα του προέδρου του Συλλόγου μας **Γιώργου Κατσιούλα**, σε ηλικία 92 ετών. Η **Μάχη**, το γένος **Καταραχιά**, καταγόταν από το χωριό **Δασοχώρι (Ζαρχανάδες)** Καρδίτσας. Ευτύχησε να αναθρέψει και να αποκαταστήσει τρία παιδιά, να δει εγγόνια και δισέγγονα και να ζήσει τα τελευταία χρόνια της ζωής της ευτυχισμένη ανάμεσα τους.

Ιωάννης Αθανασίου Μανώλης

Στις 19 Ιανουαρίου απεβίωσε ο **Γιάννης Μανώλης**, σε ηλικία 80 ετών. Εργατικός και φιλόπονος, ευγενής και μελίχιος, είχε κατακτήσει την αγάπη και το σεβασμό των συγχωριανών μας. Ξενιτεύτηκε πολλά χρόνια στη Γερμανία, όπου σπούδασε και τις δυο θυγατέρες του. Τα τελευταία χρό-

νια υπέστη βαρύ πλήγμα από την απώλεια της συζύγου του **Γεωργίας**, από το οποίο δεν συνήλθε ποτέ.

Ευθυμία (Μήτσα) σύζυγος Θωμά Κατσιούλα

Στις 18-1-2012 απεβίωσε η **Ευθυμία**, σύζυγος **Θωμά Κατσιούλα**, σε ηλικία 82 ετών, και κηδεύτηκε στο Βόλο, όπου ζούσε με την οικογένειά της. Η **Μήτσα** υπήρξε καλή σύζυγος και μητέρα, καλόκαρδη και ευγενική με όλους, ανέθρεψε με στοργή και αποκατέστησε τα τέσσερα παιδιά της και αξιώθηκε να φύγει ανάμεσα στα παιδιά και τα πολλά εγγόνια της.

Γιώργος Αλεξάνδρου Κωστής

Στις 2-12-2012 απεβίωσε ο **Γιώργος Κωστής**, σε ηλικία 76 ετών. Καλότροπος και ευγενικός, ο **Γιώργος** υπήρξε καλός οικογενειάρχης και άνθρωπος της εργασίας από μικρό παιδί. Εργάστηκε πολλά χρόνια στην Καρδίτσα και τα τελευταία χρόνια της ζωής του επέστρεψε και ζούσε με την οικογένειά του στο χωριό.

Αναστασία Βασιλείου Τσιότρα

Στις 8 Φεβρουαρίου 2012, και ενώ η εφημερίδα βρισκόταν στο τυπογραφείο, πληροφορηθήκαμε ότι απεβίωσε εκτάκτως η **Αναστασία (Τασούλα)** Βασιλείου Τσιότρα, σε ηλικία 69 ετών. Η **Τασούλα**, θυγατέρα του αείμνηστου **Βασίλη Τσιότρα** και της δασκάλας **Αρετής Γρυμπογιάννη**, ζούσε στην Αθήνα, όπου ασκούσε το επάγγελμα της δικηγόρου. Κηδεύτηκε στην Αθήνα.

Παρακαλούμε θερμά τους απανταχού χωριανούς μας, όταν έχουν κάποιο κοινωνικό γεγονός (γέννηση, βάπτιση, γάμο, επιτυχία κλπ.) να ενημερώνουν κάποιο μέλος του Δ.Σ. ή μέλος της Συντακτικής Επιτροπής αποστέλλοντας -αν υπάρχει- και σχετική φωτογραφία, προκειμένου να το δημοσιεύουμε στα "Ζ.Χ."

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Η οικ. **Γεωργίου Κατσιούλα** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς **Ανδρομάχης Κατσιούλα**.
2. Η οικ. **Γεωργίου Τζαβέλλα** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη **Ανδρομάχης Κατσιούλα**.
3. Ο **Ευθύμιος Λέκκας** και η μητέρα του **Ευρυδίκη** πρόσφεραν στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 100 ευρώ, στη μνήμη της **Ανδρομάχης Κατσιούλα**.
4. Τα παιδιά του αείμνηστου **Θωμά Κατσιούλα** πρόσφεραν στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 130 ευρώ στη μνήμη της μητέρας τους **Ευθυμίας**.
5. Ο **Αποστόλης Κων/νου Ντίνος** πρόσφερε το ποσό των 200 ευρώ στη μνήμη των γονέων του **Κων/νου και Αμαλίας** και του αδελφού του **Αναστασίου**.
6. Η **Αναστασία Βασιλείου Τσιότρα** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη **Θεοφάνη Τσιότρα**.

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ**

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλλας τηλ. 2441020480

Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αλεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Η θρυλική καπετάνισσα της τουρκοκρατίας Αγόρω η Αγραφιώτισσα

Συνέχεια από την 1η σελ.

τουρκοκρατία ανέδειξε τέτοιες καπετάνισσες στη θάλασσα και στην ξηρά.

Οι γνωστές στο Πανελλήνιο - και όχι μόνο- καπετάνισσες Μπουμπουλίνα και Μαντώ Μαυρογένους, που όργωναν κατά την επανάσταση τις ελληνικές θάλασσες με τα καράβια τους, δεν ήταν οι μόνες στον ελληνικό χώρο. Καπετάνισσες υπήρξαν και στα βουνά της Ρούμελης και των Αγράφων και μάλιστα κάτω από πιο δύσκολες συνθήκες από εκείνες της θάλασσας. Από τις πιο γνωστές είναι η Αικατερίνη Μακρυγιάννη (αδελφή του Κατσαντώνη), η Λένω Μπότσαρη, η Δέσπω Μπότσαρη, η Μόσχω Τζαβέλα, η Ζαμπέτα Κολοκοτρώνη (μάνα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη) και άλλες λιγότερο γνωστές.

Τα Άγραφα ανέδειξαν την καπετάνισσα, που έμεινε γνωστή με το όνομα: **"Αγόρω η Αγραφιώτισσα"**.

Η ζωή και η δράση αυτής της καπετάνισσας είναι μάλλον άγνωστη στους ιστορικούς και ό,τι γνωρίζουμε προέρχεται από την παράδοση, όπου η πραγματικότητα συγχέεται με το θρύλο. Η θρυλική δράση της έλαβε δημοσιότητα χάρη στην έρευνα του Ευρυτάνα Βασίλη Σιορόκου, που είχε την τύχη να ακούσει την ιστορία από τον υπερήλικα παππού του. Όσα έμαθε ο Σιορόκος από τον παππού του και από συνεχόμενη έρευνα που έκαμε, τα ανακοίνωσε σε ιστορικό συνέδριο που έγινε στο Καρπενήσι στις 8-9 Αυγούστου 2008. Σταχυολογούμε τα πιο σημαντικά:

Ανάμεσα στα χωριά Αγαλιανό και Φτελιά του τέως Δήμου Αρακυνθίων και τώρα Δήμου Προυσσού υπάρχει ένα μονοπάτι. Σε ένα σημείο αυτού του μονοπατιού υπάρχει ένα ξέφωτο με το τοπωνύμιο: **"Της Αγόρως το Μνήμα"**. Σ' αυτό το σημείο έγινε μάχη με τους Τούρκους, όπου σκοτώθηκε η καπετάνισσα Αγόρω.

Η Αγόρω η Αγραφιώτισσα, έδρασε ως καπετάνισσα στην περιοχή των Αγράφων, είχε κοντά της νταϊφά (ασκέρι - ομάδα) από 6 γυναίκες και αρκετούς άνδρες. Ο νταϊφάς της αναφέρεται ότι είχε παλικάρια: τον Συρεπίσιο, τον Παπαδιά, τον Αρωνιάδα, τον Παλιογιώργη, τον Πάνο Κασίκη, τον Θάνο Τσούμα, τον Βρουκόλακα, τον Χόντο, τους Τσιγαριδαίους, τους Ακριβαίους και άλλους επίλεκτους οπλοφόρους. Η γενναιότητα της Αγόρως της Αγραφιώτισσας εξυμνείται σε ένα δημοτικό τραγούδι και η παλικαριά της παραλληλίζεται με εκείνη της Μόσχως της Τζαβέλαινας.

Στις αναμνήσεις των γερόντων Αγραφιωτών παραμένει ακόμα ζωντανή η ιστορία για την ποινή που επέβαλε στον καπετάν Μανώλη, ο οποίος είχε παραβεί τον κλέφτικο όρκο. Τον κατηγορούσαν ότι στους Απεράντιους, σε ένα σπίτι ενός προεστού, δεν σεβάστηκε τις γυναίκες του σπιτιού. Η Αγόρω τον έφερε δεμένο στο λημέρι της, τον ανάγκασε να ομολογήσει την πράξη του και αφού τον εξευτέλισε μπροστά στα παλικάρια της και σε άλλους Αγραφιώτες, του έδωσε την ευκαιρία να ζητήσει συγχώρεση από την οικογένεια που πρόσβαλε και αφού η οικογένεια του έδινε συγχώρεση, να παραμείνει στο βουνό. Και έτσι έγινε.

Γύρω στα 1810 και μετά το θάνατο του Κατσαντώνη, η Αγόρω η Αγραφιώτισσα, έμεινε μόνη στ' Άγραφα , αφού ο Λεπενιώτης που διαδέχθηκε στο αρματολίκι τον Κατσαντώνη, είχε καταφύγει με 200 παλικάρια ση Λευκάδα όπου συνεργαζόταν με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Αυτά είναι τα μόνα που γνωρίζουμε γι' αυτήν. Πληροφορίες για τη ζωή και τη δράση της μας δίνει και το παρακάτω δημώδες:

Στην Αγόρω την Αγραφιώτισσα

Ένα πουλάκι πέταγε
στ' Αγαλιανού τη ράχη.
Δεν πήγαινε σε ρεματιές
σε δύστρατα, σ' αλώνια.
Ήθελε μόνο να βρεθεί
σε δύσβατα λημέρια
στην καπετάνισσα κοντά
κάτι να της μηνύσει.
- Αγόρω μ', αυτού που περπατείς
μέρα να μη διαβαίνεις.
Τη νύχτα μόνο να κινάς
μ' αστέρια με φεγγάρι,
γιατ' είναι Τούρκοι κατακεί
σιμά εις το ποτάμι,
παραφιλάν τ' ασκέρι σου
και σένα να χαλάσουν.
-Εγώ διαβαίνω ριζιμιά,
στεφάνια και ραχούλες,
τη μια πάνω
στα Άγραφα
άλλη στο Σοβολάκο.
Δε με τρομάζει η Τουρκιά
μήτε οι Κοτζαμπασηδες.
Δεν βγήκα πάνω στα βουνά
για να καλοζιώσω.
Μόνο κοιμάμαι σε σπηλιές,
προσκέφαλο λιθάρια.

Ζεστό ψωμί δεν έφαγα,
σε στρώμα δεν κοιμάμαι.
Εγώ 'μια κόρη του βουνού
κι αρχόντων θυγατέρα.
Βγήκα με όπλα, με σπαθιά
τον Τούρκο να χτυπήσω.
Προσμένω η πατρίδα μου
ελεύθερη να γίνει.
Απ' το Βραχώρι έρχονται
χιλιάδες Αρβανίτες.
Στάχτες αφήνουν πίσω τους
το θάνατο σκορπάνε.
Καραϊσκάκης πρόσταξε,
Τσάκα και Μπακογιάννη,
μ' όλα τα παλικάρια τους
να πάρουν θέση μάχης,
να οχυρωθούνε στα στενά
δίπλα στο Σοβολάκο.
Εκεί και η Καπετάνισσα,
σαν άντρας πολεμάει.
Τούρκικο βόλι χτύπησε,
πισώπλάτα τη βρήκε.
Αντιλαλούν οι ρεματιές
κλαίνε τα κλαψοπούλια
Χάθηκε η καπετάνισσα
της Ρούμελης καμάρι.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟ ΣΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Συνέχεια από την 1η σελ.

του ήχου και έχουν αποδοθεί σ' έναν σκληρό και απέλπιδα αγώνα δρόμου για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Η συσκευή καταγραφής του ήχου, ο φωνόγραφος, είναι εφεύρεση του φυσικού Σκωτ. Πρώτος αυτός αποτύπωσε μηχανικά τον ήχο, το 1857, πάνω σ' έναν περιστρεφόμενο κύλινδρο, όπου είχε τοποθετήσει χαρτί σκεπασμένο με καπνιά (αιθάλη). Δεν κατόρθωσε όμως, να τον αναπαράγει. Η επιτυχία τούτη ανήκει στον μεγάλο εφευρέτη Θωμά Έντισον (1847-1935) και σημειώθηκε το 1877. Ο Έντισον χρησιμοποίησε τον κύλινδρο του Σκωτ αλλά στη θέση του χαρτιού έβαλε φύλλο από κασσίτερο. Πάνω στον περιστρεφόμενο κύλινδρο κατέληγε η βελόνα, που στηρίζονταν στο κάτω μέρος ενός τεράστιου χωνιού. Η βελόνα ακουμπούσε σ' ένα λεπτό διάφραγμα (μεμβράνη), που έφραζε τον πυθμένα του χωνιού, όπως το τύμπανο του αυτιού μας. Όταν μιλούσε κανείς μπροστά στο χωνί, τα ηχητικά κύματα δονούσαν το διάφραγμα και αυτό έβαζε σε παλμική κίνηση τη βελόνα. Η τελευταία χάραξε στον κασσίτερο ένα αυλάκι, αλλού βαθύ και αλλού ρηχό. Έτσι γίνονταν η καταγραφή και η παραγωγή του ήχου. Παρά ταύτα και ο Έντισον δυσκολεύτηκε στην παραγωγή του ήχου και δεν ξέρουμε πόσο χρόνο θα έπαιρνε η δυσκολία αυτή εάν δεν υπήρχε εκεί κοντά όπου έκαναν την αναπαραγωγή του ήχου, ένα σκυλί. Ο σκύλος άθελά του έδωσε τη λύση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα. Γαύγισε προς το κέντρο του χωνιού και ο ήχος του αναπαράχθηκε αμέσως. Έτσι η πρώτη φωνή που ακούστηκε ήταν του σκύλου. "His master's voice". Και το σκυλί συνδέθηκε με την εφεύρεση του γραμμοφώνου.

Χρειάστηκαν βεβαίως πολλές και γενναίες προσπάθειες από τον Έντισον και τους συνεργάτες του για να φθάσει το γραμμόφωνο στη βιομηχανική παραγωγή, φυσικά για πολλά χρόνια με το τεράστιο χωνί.

Το καινούριο θαύμα, το μεγάλο επίτευγμα της επιστήμης, παράγονταν κατ' αρχάς μόνο στις Η.Π.Α. και γίνονταν ανάρπαστο. Μαζί με το γραμμόφωνο άνθισε και η παραγωγή της δισκογραφίας που η καταγραφή των τραγουδιών γίνονταν στα ονομαστά στούντιο της "Columbia" της "His master's voice" και "Capitol".

Σιγά - σιγά το γραμμόφωνο από τις Η.Π.Α. απλώθηκε και στον άλλο κόσμο και έφθασε φυσικά και στην Ελλάδα. Οι πρώτοι δίσκοι τραγουδιών ηχογραφήθηκαν στα παραπάνω στούντιο.

Στην Αμερική, όπως αποκαλούσε ο κόσμος τις Η.Π.Α., μετανάστευσαν αρκετοί Ζωγλοπίτες οι οποίοι, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, επέστρεψαν στην πατρίδα έπειτα από μεγάλο ή μικρό χρονικό διάστημα. Επιστρέφοντας από τις Η.Π.Α. ο καθένας έφερε και από ένα αντικείμενο που ταίριαζε στο χαρακτήρα του. Άλλος έφερε δίκαννο, άλλος καλαπόδια για παπούτσια, άλλος περιστροφo, άλλος ρολόι κτλ.

Από τους τελευταίους Ζωγλοπίτες που έφτασαν στην Αμερική αλλά και από τους τελευταίους μετανάστες που επέστρεψαν ήταν και οι αδελφοί Σταύρος και Γρηγόρης Κωστής. Πότε ακριβώς επέστρεψαν δεν το γνωρίζω καθότι οι προσπάθειες της έρευνας για τη χρονολογία της επιστροφής απέβησαν άκαρπες. Εικάζω ότι αυτό πρέπει να έγινε προς το τέλος της τρίτης δεκαετίας ή στις αρχές της τέταρτης του αιώνα που μας πέρασε.

Ο Γρηγόρης Κωστής επιστρέφοντας από την Αμερική έφερε ένα εντυπωσιακό αντικείμενο που με την χρήση του θα έκανε πάταγο στη μικρή κοινωνία του χωριού μας. Έφερε, λοιπόν, το πρώτο γραμμόφωνο στο χωριό μας.

Εκ των πραγμάτων βγάζω το συμπέρασμα ότι ο Γρηγόρης επέστρεψε από την ξενιτιά τη Μεγάλη Σαρακοστή, ίσως και τη Μεγάλη Εβδομάδα και δεν έβαλε σε λειτουργία το γραμμόφωνο για να μην διαταράξει την πένθιμη ατμόσφαιρα. Θα το χρησιμοποιούσε τις ημέρες του Πάσχα, της χαράς και της ευφροσύνης.

Το Πάσχα ήταν, τότε, η μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης και αποτελούσε την κορυφαία εκδήλωση της χρονιάς. "Την περίμεναν σαν το Πάσχα" που λέει ο λόγος και παρά τη φτώχεια που έδερνε τότε τους ανθρώπους, αυτοί από μήνες ετοιμάζονταν και ανησυχούσαν για τα ρούχα που έπρεπε να φορέσουν, κυρίως τα υποψήφια για παντρεία κορίτσια και αγόρια.

Όσο φτωχός ήταν ο κόσμος τόσο αισιόδοξος, χαρούμενος και κεφάτος ήταν και περίμενε το Πάσχα να γλεντήσει, να χορέψει, να τραγουδήσει, να πει λίγο παρapiάνω για να 'ρθει στο κέφι. Μετά την Αναστάσιμη λειτουργία η Λάκκα (πλατεία) του χωριού μας γέμιζε από κόσμο και των δύο φύλων και κάθε ηλικίας. Στήνο-

νταν πολλοί χοροί και τα δημοτικά τραγούδια τ' άρχιζαν οι καλλίφωνοι άνδρες και γυναίκες και ακολουθούσαν οι παράφωνοι, οι οποίοι όμως προσπαθούσαν να τραγουδούν στα χνάρια των προηγούμενων. Την Τρίτη μέρα του Πάσχα αυτό που γίνονταν δεν λέγεται και δεν περιγράφεται. Στο χορό έμπαιναν όλοι, μέχρι και η κουτσή Μαρία πιάνονταν στο χορό, που λέει ο λόγος.

Μια ημέρα του Πάσχα, εκεί που χόρευε ο κόσμος στην πλατεία και τραγουδούσε τον "Γιουσούφ Αράπη", άξαφνα ακούστηκε ένας μυστηριώδης ήχος, που σαν ισχυρός μαγνήτης καθήλωσε τους χορευτές στον τόπο και μια απόλυτη ησυχία επικράτησε λες και έπαθαν όλοι ομαδικό σοκ. Στην ομαδική αυτή παράλυση μόνο το αυτί λειτουργούσε που δέχονταν την ανεξήγητη αυτή μουσική πανδαισία χωρίς να μπορεί να προσδιορίσει την πηγή του θεϊκού τραγουδιού. Λες και έρχονταν από κάποια γωνιά του παραδείσου όπου τραγουδούσαν και χόρευαν οι άγγελοι.

Μετά το ξάφνιασμα, ακούστηκε μια φωνή "γραμμόφωνο" και όλοι μαζί ασυναίσθητα πήραν το δρόμο για το καλμάι.

Ο Γρηγόρης έκανε αυτή τη μέρα του Πάσχα τη μεγάλη έκπληξη για το χωριό. Έσπησε το γραμμόφωνο με το χωνί με προσανατολισμό προς την πλατεία του χωριού. Έβαλε καινούρια βελόνα, κούρντισε το ελατήριο και το έβαλε σε λειτουργία. Από το χωνί του γραμμοφώνου άρχισε να βγαίνει το τραγούδι σαν ουράνια μελωδία και το δροσερό αεράκι της Κουμπάρενας έφερε τις ουράνιες αυτές μουσικές νότες και εκστασίασε τους ανθρώπους.

Ο κόσμος συνεπαρμένος από τους γλυκούς ήχους που σκόρπιζε το γραμμόφωνο συγκεντρώθηκε στο δρόμο από το σπίτι του Τσούτσουρα μέχρι τη βρύση του Καλμάι και με ανοιχτό το στόμα άκουγε μαγευτικά, θεσπέσια τραγούδια.

Αφού ο κόσμος άκουσε μερικά τραγούδι και ικανοποίησε την περιέργειά του, επανήλθε στην πλατεία και συνέχισε το γλέντι του. Χωρίς να το καταλάβουν, το γραμμόφωνο μπήκε πια στη ζωή τους.

Το γραμμόφωνο το εκμεταλλεύτηκαν επαγγελματίκα τα τρία μαγαζιά του χωριού μας, τα οποία το χρησιμοποιούσαν σε χορούς και γλέντια. Το Πάσχα τώρα χρησιμοποιούνταν και το γραμμόφωνο αλλά και το τραγούδι διά ζώσης.

Εν τω μεταξύ το γραμμόφωνο βελτιώθηκε, τελειοποιήθηκε και έβγαине και σε βαλίτσα χωρίς χωνί. Το πρώτο γραμμόφωνο χωρίς χωνί το πήρε ο Βασίλης Νάκος όταν συνταξιοδοτήθηκε το 1935. Μεταξύ των άλλων δίσκων είχε και εκείνον με το εμβλητήριο: "Του αετού ο γιος". Με τη δικτατορία του Μεταξά το σχολείο το δανείζονταν προ της 25 Μαρτίου για να κάνουμε πρόβα στην παρέλαση.

Με το πέρασμα του χρόνου το γραμμόφωνο έγινε προστό και σε φτωχά βαλάντια και μπήκε σε πολλά σπίτια. Έγινε το απαραίτητο εργαλείο σε οικογενειακές διασκεδάσεις, σε γιορτές, αρραβωνιάσματα ακόμα και σε γάμους εάν δεν υπήρχαν όργανα.

Για κάμποσες δεκαετίες το γραμμόφωνο κυριαρχούσε στη ζωή και κανένας δεν φαντάζονταν ότι σύντομα όχι μόνο θα έχανε την παντοδυναμία του αλλά θα εξαφανίζονταν από το προσκήνιο. Οι συνεχείς βελτιώσεις και οι ραγδαίες ανακαλύψεις έφεραν το πικ απ, το τσουμπόξ, το μαγνητόφωνο, το κασετόφωνο, το cd player, το βίντεο. Το γραμμόφωνο παροπλίσθηκε και μπήκε στα αζήτητα. Οι βιομηχανίες έπαψαν πλέον να τα παράγουν και το εμπόριο του γραμμοφώνου σταμάτησε.

Σιγά - σιγά τα γραμμόφωνα άρχισαν να θεωρούνται στα σπίτια ως περιττά και άχρηστα αντικείμενα και τα πουλούσαν στους παλιατζήδες αντί πινακίου φακής. Στο Μοναστηράκι γέμισαν τα παλαιοπωλεία με γραμμόφωνα παντός είδους, τα οποία μοσχοπουλούσαν στους ξένους τουρίστες που ο καθένας γύριζε με ένα γραμμόφωνο εύρημα. Σπάνια γραμμόφωνα διασώθηκαν και τυχεροί αυτοί που τα κράτησαν. Σήμερα θα το συναντήσουμε μόνο στα εκθέματα των μουσείων.

Για το χωριό μας το γεγονός αυτό με το γραμμόφωνο του Γρηγόρη Κωστή έχει λησμονηθεί, έχει ξεχασθεί. Αλήθεια ποιος ενδιαφέρεται για πράγματα του παρελθόντος όταν οι άνθρωποι έχουν να αντιμετωπίσουν καυτά και δύσκολα προβλήματα επιβίωσης. Και όμως το γεγονός αυτό δεν πρέπει να ξεχασθεί. Αποτελεί ένα μεγάλο γεγονός της τοπικής μας ιστορίας και η ιστορία δεν ξεχνιέται.

Το περιστέρι

Συνέχεια από τη σελ. 1

συνέχεια ανηφοριά. Εγώ όμως εκείνη την εποχή ήμουν παιδάκι και δεν καταλάβαινα από τέτοια. Εκείνο που φοβόμουν ήταν η διαδρομή από το Δρακόμυλο μέχρι του Κατσιαμπέρη, περίπου οχτακόσια μέτρα. Το μονοπάτι ήταν στενό, μέσα από βράχια και φτέρες και είχε πολλά φίδια, σαΐτες και οχιές. Κάθε βδομάδα σκότωνα ένα δυο απ' αυτά.

Από του Γιώτη έφευγα με την ανατολή του ήλιου και επέστρεφα με τη δύση.

Στο ύψος του Δρακόμυλου, από την πλευρά της Δρακότρυπας φώλιαζαν πολλά αγριοπερίστερα. Θυμάμαι, είχα δυο ταγαράκια, στο ένα είχα τα βιβλία μου και στο άλλο το ψωμοτύρι για το γεύμα μου.

Ένα πρωί, όταν έφτασα στου Κατσιαμπέρη δεν αισθάνθηκα καλά, με είχε πιάσει η κοιλιά μου, και κάθισα λίγο να συνέλθω. Τότε είδα ένα περιστέρι να κατεβαίνει και να κάθεται σε μια πέτρα, περίπου πέντε μέτρα μακριά μου. Στην τσέπη μου είχα μια σφεντόνα και αρκετές πέτρες. Βάζω μια πέτρα, το σημαδεύω, αλλά δεν το πέτυχα, πράγμα σπάνιο για μένα που ήμουν ασυναγώνιστος στη σφεντόνα. Το περιστέρι, καίτοι η πέτρα πέρασε πολύ κοντά του, δεν κουνήθηκε από τη θέση του και εξακολουθούσε να με κοιτάζει. Τότε έκοψα από το ψωμί μου ένα κομματάκι, του το πέταξα και εκείνο το πήρε και το έφαγε. Εγώ σχημάτισα την εντύπωση ότι εκείνο δεν ήταν αγριοπερίστερο αλλά ήμερο περιστέρι.

Σηκώθηκα και πήγα κοντά του. Εκείνο, χωρίς να πετάξει, πήγε πιο πέρα. Έβγαλα τότε άλλο ένα κομματάκι ψωμί, το άφησα επάνω στην πέτρα και αποτραβήχτηκα. Το περιστέρι πήγε εκεί και έφαγε με λαιμαργία το ψωμί. Τότε αποφάσισα να φύγω, αφού αισθανόμουν αρκετά καλά. Πέρασα ένα μονοπάτι, περίπου εφτακόσια μέτρα, μέσα από έλατα και καστανιές και βγήκα σ' ένα σημείο που το λέμε: Σταυρό. Όταν έφτασα στο ξέφωτο, άκουσα ένα φτερούγισμα και με έκπληξη είδα ότι το περιστέρι με ακολουθούσε. Του σφύριξα και του είπα να επιστρέψει στο κοπάδι του, στο Δρακόμυλο!

Το απόγευμα, όταν επέστρεφα, στο Σταυρό με περίμενε το περιστέρι. Μόλις με είδε πέταξε στην απέναντι πλαγιά. Πράγματι, όταν έφτασα στου Κατσιαμπέρη, το περιστέρι με περίμενε στην ίδια πέτρα. Κατάλαβα ότι περίμενε να του δώσω τροφή, αλλά εγώ είχα φάει όλο το ψωμί. Αναποδογύρισα τότε το σακουλάκι και άδειασα επάνω στην πέτρα όλα τα ψίχουλα. Την επομένη, μόλις έφτασα στο Δρακόμυλο, το περιστέρι με περίμενε και με ακολούθησε μέχρι το Σταυρό. Αυτό συνεχίστηκε περίπου ενάμισι μήνα και στο τέλος κατέληξε να τρώει από την παλάμη μου. Είχα αποφασίσει την τελευταία μέρα να το πάρω μαζί μου στο χωριό.

Τρεις μέρες πριν τελειώσει το φροντιστήριο και οι διαδρομές μου Γιώτη-Παλιοζωγλόπι, μάταια περίμενα στου Κατσιαμπέρη και στο Σταυρό να εμφανιστεί το περιστέρι. Τι να έγινε άραγε; Να το έφαγε κάποιο γεράκι, κουκουβάγια ή κουνάβι ή να επέστρεψε στην οικογένειά του; Τις τρεις εκείνες μέρες με έτρωγε η αγωνία και η στενοχώρια για την τύχη του φίλου μου, που με έκανε ένα ολόκληρο καλοκαίρι να ξεχνώ την κοπιαστική διαδρομή μου, τα φίδια, τις σάρες και την απέχθειά μου προς το φροντιστήριο. Σκεφτόμουν, να ήταν πραγματικό περιστέρι ή ένα θεϊκό σημάδι για να με ενθαρρύνει να πηγαίνω στο φροντιστήριο;

Έκθεση από μαθητή του δημοτικού με θέμα:

"Τι να ζητήσω από το θεό"

"Θεέ μου, απόψε σου ζητάω κάτι που το θέλω πάρα πολύ. Θέλω να με κάνεις τηλεόραση!

Θέλω να πάρω τη θέση της τηλεόρασης που είναι στο σπίτι μου. Να έχω το δικό μου χώρο. Να έχω την οικογένειά μου γύρω από μένα.

Να με παίρνουν στα σοβαρά όταν μιλάω. Θέλω να είμαι το κέντρο της προσοχής και να με ακούνε οι άλλοι χωρίς διακοπές ή ερωτήσεις.

Θέλω να έχω την ίδια φροντίδα που έχει η τηλεόραση όταν δε λειτουργεί... Όταν είμαι τηλεόραση, θα έχω την παρέα του πατέρα μου όταν έρχεται στο σπίτι από τη δουλειά, ακόμα κι αν

είναι κουρασμένος.

Και θέλω τη μαμά μου να με θέλει όταν είναι λυπημένη και στενοχωρημένη, αντί να με αγνοεί!

Θέλω τ' αδέρφια μου να μαλώνουν για το ποιος θα περνάει ώρες μαζί μου.

Θέλω να νοιώθω ότι η οικογένειά μου αφήνει τα πάντα στην άκρη, τότε-τότε μόνο για να περάσει λίγο χρόνο με μένα.

Α! Και το τελευταίο, κάνε με έτσι ώστε να τους κάνω όλους ευτυχισμένους και χαρούμενους.

Θεέ μου, δε ζητάω πολλά. Θέλω μόνο να γίνω σαν μια τηλεόραση!"

Συμπέρασμα: Τα παιδιά θέλουν: **να τα αγαπούμε, να τα προσέχουμε, να τα ακούμε.**

Η πανωλεθρία Αθηναίων και Μεσσηνίων στα Άγγραφα

Από το βιβλίο του Άγγελου Ζαχαρόπουλου
"ΤΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1950"

...Η εξιστόριση βασίζεται στο Θουκιδίδη. Σύμφωνα με αυτή, οι Αθηναίοι το 426 π.Χ., υποκινούμενοι από τους πιστούς τους συμμάχους Μεσσηνίους της Ναυπάκτου, οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί από τους Σπαρτιάτες και οι Αθηναίοι τους εγκατέστησαν στη Ναύπακτο, επιχείρησαν να θέσουν υπό την κηδεμονία τους και την Αιτωλία, στην οποία περιλαμβάνονταν και τα σημερινά Άγγραφα.

Στην αρχή της επιχείρησης, που τη διηύθυνε ο Αθηναίος στρατηγός Δημοσθένης, η προέλαση των Αθηναίων υπήρξε ακώλυτη, όσο οι προσβάσεις ήταν εύκολες. Όταν όμως ο στρατός του Δημοσθένη προχώρησε στη δύσβατη ορεινή περιοχή, που είναι εκείνη των Αγράφων, υπέστη πανωλεθρία. Γράφει σχετικά ο Θουκιδίδης: "Οι Αιτωλοί, ευκίνητοι σαν τα ζαρκάδια, ποδώκεις (γοργοπόδαροι) και ψηλοί, χτυπούν τους Αθηναίους και τους συμμάχους τους απ' όλες τις πλευρές. Πρώτο διαλύεται το σώμα των τοξοτών και πέφτει νεκρός ο επικεφαλής τους τοξάρχης".

Με ιδιαίτερη σφοδρότητα οι Αγραφιώτες επιπίπτουν κατά των Μεσσηνίων, που τους θεωρούν υπεύθυνους για την εισβολή των Αθηναίων στη χώρα τους: "δια την των Αθηναίων επαγωγήν". Στη μάχη φονεύεται και ο οδηγός των Μεσσηνίων, ο Χρόμων. Η κύρια δύναμη του στρατού οπισθοχωρεί και τρέπεται σε άτακτη φυγή. Ο πανικός στις τάξεις των οπλιτών είναι πλήρης. Πολλοί φονεύονται κατά την οπισθοχώρηση. Άλλοι εισέρχονται σε χαράδρες ή τοποθεσίες χωρίς διέξοδο και εξολοθρεύονται μέσα σ' αυτές: "εσπίπτοντες ες χαράδρας ανεκβάτους και χωρία ων ουκ ήσαν έμπειροι διεφθείροντο". Τους περισσότερους, που χάνουν το δρόμο και εγκλωβίζονται μέσα σε δάση χωρίς έξοδο, τους καίνε ζωντανούς: "τους δε πλείστους των οδών αμαρτάνοντας και ες την ύλην εσφερομένους, όθεν διέξοδοι ουκ ήσαν, πυρ κομισάμενοι, περιενεπίπρασσαν".-

Όταν μια παλιά φωτογραφία ξυπνάει όμορφες αναμνήσεις!

Συνέχεια από τη σελ. 1

σφαιρο, το ζητούμενο δεν ήταν το πότε αλλά το πώς, αφού πολλές φορές δεν υπήρχε η μπάλα.

Τότε που το ένα ποδήλατο ενός παιδιού της παρέας γινόταν λαχτάρα για μια βόλτα.

Τότε που απλά ομαδικά παιχνίδια όπως το κρυφτό ή το κυνηγητό μας γέμιζαν χαρά.

Τότε που παίζαμε με παιχνίδια που φτιάχναμε μόνοι μας.

Τότε που ένα απλό ραδιοφωνάκι μπορούσε να μας διασκεδάσει και να μας ταξιδέψει.

Τότε που για απογευματινό η φέτα με ζάχαρη και λάδι ήταν το καλύτερό μας.

Τότε που το παγωτό το κόβανε στα δύο, μία δραχμή με το ξυλάκι κι ένα πενηνταράκι το υπόλοιπο στο χαρτί.

Τότε που κλέβαμε κορόμηλα από τις κορομηλιές και μας κυνηγούσαν οι ιδιοκτήτες.

Τότε που τραγουδούσαμε τα κάλαντα και οι πόρτες άνοιγαν.

Τότε που τα Χριστούγεννα και το Πάσχα σήμαινε οικογενειακή ζεστασιά και όχι καταναλωτικές υπερβολές.

Τότε που η αγάπη των δικών μας ανθρώπων δεν εξαρτιόταν από τα πόσα δώρα μας έπαιρναν ή πόσα χρήματα μας έδιναν.

Τότε που τα πρώτα σκιρτήματα, οι πρώτοι αληθινοί έρωτες, ήταν γεμάτοι συναισθήματα και μοναδική αθωότητα.

Τότε που φιλούσαμε το χέρι του παππού και της γιαγιάς από σεβασμό.

Τότε που οι δάσκαλοί μας είχαν το δικαίωμα να ρίξουν και καμιά σφαλιάρα.

Τότε που κανένα από τα παιδιά δεν είχαμε ψυχολογικά προβλήματα.

Ήταν τότε που είχαμε την τύχη να μεγαλώσουμε σαν παιδιά.

Πέταγμα στα ύψη

του **Πέτρου Σερ.Παπαζαρκάδα***
Στρατηγού ε.α. - συγγραφέα-ποιητή

Στην αρχή φύσαγε, κι όλα έδειχναν πως κοιμόταν. Στριφογύριζε συνεχώς. Όλα του έδειχναν μια υπερένταση. Παραμέριζε το μαξιλάρι, το ξαναμάζεψε, το δίπλωνε, το ξεδίπλωνε, και πού και πού τα πόδια του κλώτσαγαν κάποιον ή κάτι. Μετά το 'ριξε στο δυνατό φύσημα-στο ροχαλητό. Πολλή κούραση. Αργότερα χαλάρωσε, γύρισε στο 'να πλευρό, μάζεψε λίγο το 'να πόδι, ένωσε τα χέρια και τα 'κανε ακουμπιστήρι κάτω απ' το δεξί του μάγουλο. Η αναπνοή του ούτε που ακουγόταν.

Παρατηρώντας τον στο πρόσωπο, διέκρινες επάνω του ένα είδος αγαλλίασης, κάποια μακαριότητα. Κάπου-κάπου η αναπνοή του μισοκοβόταν, ύστερα λαχάνιαζε, μετά αναστέναζε και ηρεμούσε και πάλι. Μισοχαμογέλαγε, φοβόταν, απορούσε κι έκανε προσπάθειες, έτσι σαν να 'θελε να πλησιάσει κάτι. Υπήρχε μια εναλλαγή σ' αυτές τις συσπάσεις του προσώπου του, που συνοδεύονταν από κουνήματα των ποδιών του και αναδέματα των χεριών του. Ήταν φανερό πως ο άνθρωπός μας ζούσε κάτι μ' όλο του τα είναι...

Ήταν νέος, όμορφος, γεμάτος καμάρι κι ορμές. Είχε κι έφερνε επάνω του τον αέρα της επιτυχίας. Και νάτος, βρίσκεται σε κάποιο σημείο απ' όπου βλέπει το χωριό του από ψηλά. Ούτε νοιάστηκε να κοιτάξει το σώμα του, τα πόδια ή τα χέρια. Του ήταν αρκετό να βλέπει και μάλιστα έγχρωμα και νόμιζε πως μπορούσε να επικοινωνήσει. Κοίταζε και διέγραφε καθαρά όλες τις λεπτομέρειες του χώρου. Μαγαζιά, πλατάνια, φράχτες, σπίτια, χωματό-δρομους, καλντερίμια. Όλα καθαρά και πολιτισμένα. Κόσμος, παρעוולες όμορφες, κεφάτες και χαρούμενες. Ήταν ολοφάνερο πως φορούσαν ρούχα όπως στα παλιά: τραγιάσκες, σκούτινα ρούχα - μερικοί με σελάχια, γυναίκες με μακριά φουστάνια, τσίπες μα και βαμβακέλλες, κι όλα ντριλίνα. Στα πόδια τους φόραγαν παπούτσια με πρόκες και μερικοί καλουτσούκια ή γουρνοτσάρουχα.

Δρόμοι γεμάτοι κίνηση. Όλων των ειδών τα ζωντανά σημείωναν την παρουσία τους και τη φυσική τους ζωτικότητα: Γουρούνια, κότες, γίδια, γελάδια, γάτες, σκυλιά, γαϊδούρια, μουλάρια, άλογα, χελιδόνια και σταρήθρες, μύγες, σφήκες και τσιμπούρια, ψύλλοι, ψείρες και κοριοί ζούσαν με τους ανθρώπους, και αλληλοεπηρεγούνταν στον κλειστό τούτο κοινωνικό περίγυρο. Βέβαια, γύρω και πιο πέρα: κήπια, χωράφια, αλέτρια, θερίσματα, σκαψίματα, αμπέλια, αλωνίσματα, κοπάδια πολλά, γιδοβίτσες, γελαδαριές, κουδούνια, τσοκάνια, κυπριά, φωνές και ουρλιαχτά κι όλα τα άγρια της φύσης έδειχναν πως όλος ο κόσμος, ζούσε ενεργά την κάθε στιγμή του, μέρα και νύχτα.

Το σχολείο γεμάτο. Νάτος κι ο δάσκαλος να γρατσουνάει το βιολί του. Τα παιδιά παίζουν λογίων-λογίων παιχνίδια. Μερικοί, νόμιζε, πως τον κοίταζαν αδιάφορα. Άλλοι του 'γνεφαν με χαμόγελο και καλοσύνη. Τους χώριζε κάτι. Ήταν η απόσταση; Χαιρόταν που 'βλεπε όλα τα πρόσωπα που γνώρισε ή και σημάδεψαν τη τότε διαδρομή του. Ήταν γι' αυτόν ευτυχία να του χαμογελούν.

Απ' την ίδια περίπου θέση και με μικρές αιωρήσεις επισκέφθηκε όλους τους χώρους που 'χαν σηματοθευτεί στο μυαλό του. Χωρίς να το πολυσκεφτεί, πετάχτηκε σε κοτρώνια και λόγγους, έτρεξε σε μονοπάτια και στα πεταχτά προσπάθησε να ξεδιψάσει σε βρύσες και άμπλες. Αλλά δεν τό'πραξε. Γιατί του 'χε καρφωθεί στο μυαλό η βρύση η

μοναδική. Εκείνη που του δρόσισε το στόμα κάποια νυχτιά, τότε που, όντας μικρός και με πολύ πυρετό, δεν του'διναν λίγο νεράκι για να δροσιστεί. Στύλωσε τα μάτια του απέναντι, στο ζερβό, και τραγούδησε:

*Πέρα στ' απέναντι βουνό,
στην από τούτη τη μεριά,
στο μέρος που το λεν' ζερβό,
που 'χει το χώμα χλοερό
φτέρη και καστανιές ποδιά,
πιθύμησα βρυσούλα να 'βρω
το άκουσμα της είναι Λαύρο.*

*Τη σκέφτομαι κάθε νυχτιά
από τα χρόνια τα παλιά.*

*Μέσα στον ύπνο τον θερμό
το τρέμουλο και αγωνία
με 'ζωνε λαχτάρα, μια μανία
να δροσίσω τον καυτό λαιμό
στης βρυσούλας το γάργαρο νερό.*

Πριν ορμήσει προς το ζάβατο, νάτος πάνω στα κοτρώνια. Κάθισε για λίγο στο πέτρινο κρεβατάκι τής προς το χωριό μεριάς. Δεν ικανοποιήθηκε και σκαρφαλώνοντας μέσα από την από πάνω σχισμή βρέθηκε στο μικρό πλάτωμα της κορυφής του από πάνω του βράχου-του Κουτσομύτη.

Τι ομορφιά! Τι ζεστασιά! Α! είπε θ' απλώσω την αρίδα μου. Κοίταξε γύρω και τον έπιασε σύγκρυο, φόβος, δέος. Πώς στην ευχή βρέθηκε εκεί ψηλά; Δοκίμασε δειλά να κοιτάξει γύρω του. Σιγά-σιγά όμως προσαρμόστηκε. Τι όμορφα που είναι! Υπάρχει και λίγο γρασίδι, έτσι σαν λεπτό στρώμα. Αναδίδει κάποια υγρασία και μυρίζει όμορφα. Οι μικρές, μα ομαλές, προεξοχές του βράχου γύρω-γύρω, του δίνουν μία αίσθηση σιγουριάς:

*Τι ευτυχία! Γεμάτος χαρά
τις αγγίζει και πάλι
και είναι όλο δροσιά
τίποτ' άλλο δε θέλει.*

*Φτιάχνουν χαμηλό τοιχάκι
έτσι, σα μικρούλια σκάφη.
Τ' όνειρο από παιδάκι
εκπληρώνεται. Νισάφι.*

Δε φοβάται τώρα. Μπορεί να δει όλη τη χώρα. Αισθάνεται άνεση. Μόνο αετοί μπορούν ν' ανεβούν εκεί ψηλά. Κι αυτός βέβαια, που το επιχείρησε μικρός και νάτος και τώρα. Κάθεται στον θρόνο τους.

Αναδεύτηκε. Όλα πεντακάθαρα, τα πάντα σε υπέροχα χρώματα. Τ' αετίσια, πλέον, μάτια του παρατηρούν εξεταστικά την κάθε λεπτομέρεια και καρφώνονται μόνο εκεί που θέλουν. Δεν τον ενδιαφέρει ο κόσμος, ο έξω απ' τον κοντινό κύκλο που αγγίζει και τα γύρω χωριά. Κάτι το γκριζο, μία ελαφριά καταχνιά απλώνεται στο πιο πέρα τοπίο.

Ευφραίνεται. Δίνει μια στο μπισίκι του κι όπως κουνιέται ρυθμικά τραγουδάει:

*Αλωνάκι μικρό μα ωραίο
με φαντάζεις ψηλό και γενναίο.
Πέτρινη κούνια που μπορεί να με φέρει
σ' όμορφο κόσμο, στου ονείρου τα μέρη.
Είσ' ένα όραμα, σ' έχω φωλιά
μπορούν και σ' αγγίζουν μόνο πουλιά.
Κι όμως, σ' εκείνα τα χρόνια τα παλιά,
σ' ανεβαίνουν και του χωριού τα παιδιά.*

Βασίλης Καραλούλης

Δάσκαλος-Ζωγράφος

[Ο Βασίλης Καραλούλης κατάγεται από το γειτονικό Παλιούρι, είναι φίλος "από τα παλιά" και αναγνώστης της εφημερίδας μας, την οποία ενισχύει παντοιοτρόπως. Τελευταία, μαζί με την οικονομική ενίσχυσή του, μας έδωσε μια σειρά από βιβλία και άρθρα του για τη βιβλιοθήκη του Συλλόγου μας, για τα οποία τον ευχαριστούμε θερμά.

Ο Καραλούλης είναι αυτοδίδακτος τοπιογράφος από πεποίθηση, διότι πιστεύει ότι ο καλλιτέχνης διδάσκεται μόνο από τη φύση, με τις ασύγκριτες ομορφιές και τους απίθανους συνδυασμούς χρωμάτων της. Από τα έργα του αφαιρεί την ανθρώπινη παρουσία, γιατί -κατά την άποψή του- ο άνθρωπος παντού και με κάθε τρόπο καταστρέφει τη φύση. Όλα σχεδόν τα έργα του είναι εμπνευσμένα από τις ασύγκριτες αγραφιώτικες ομορφιές, μεταξύ αυτών και από τοπία της Ραχούλας.

Εκτός από τη ζωγραφική, ασχολείται με προβλήματα του τόπου μας και με το χρονογράφημα και αρθρογραφεί στον τοπικό τύπο τα Καρδίτσας. Χαρακτηριστικό δείγμα γραφής του παραθέτουμε στη συνέχεια:]

Με τα γουμαρόξυλα έμαθαν τα γράμματα

Πολύ συνηθισμένη η φράση αυτή στο Παλιούρι... Ίσως έκρυβε και κάποια αλήθεια, αφού η πιο πλουτοφόρα πηγή στο χωριό μας ήταν τότε τα γουμαρόξυλα! Οι νεότεροι σίγουρα δεν το "πιάνουν" αυτό και δικαιολογημένα χρειάζονται κάποια εξήγηση. Τα γουμαρόξυλα λοιπόν (καυσόξυλα σήμερα) χρειάζονταν δυο μεροκάματα με βοηθό το γάιδαρο(γουμάρι). Τη μια μέρα έπρεπε να πάμε στο "Κρι" να τα κόψουμε και να τα μεταφέρουμε στο

Ο Βασίλης Καραλούλης μπροστά στους πίνακές του.

χωριό. Την άλλη ή το Σάββατο να τα πάμε στους Σοφάδες για να τα πουλήσουμε στο παζάρι. Υπήρχαν και περιπτώσεις που δεν πουλιόνταν ή τα δίνανε μισοτιμής! Ακούγονταν συχνά και η φράση: "Ξύλα νοικοκυρίσια έχω..."

Στο ξυλοπάζαρο όλοι γνώριζαν ότι ο Βέτος (Ροβέρτος) ήταν πρώτος! Το ένα φόρτωμα γίνονταν μέχρι και ...δέκα! Όταν ξεφορτώνονταν. Η τέχνη ήταν στο πώς θα τοποθετηθούν τα ξύλα και πόσο στραβά ήταν για να φαίνονται πολλά και να πιάνουν καλή τιμή! Τότε μπορούσε να γεμίσει κανείς και ένα ροϊ λάδι! (δοχείο μιάμιση οκά). Όλα τα "φορτώματα" φορτώνονταν στο γάιδαρο με τη δικαιολογία ότι το σπίτι του αγοραστή ήταν πολύ κοντά! Μπροστά λοιπόν ό αγοραστής με το καπίστρι στο χέρι για να οδηγεί κι ακολουθούσε ο πωλητής χτυπώντας το "βαρυφορτωμένο" γάιδαρο. Κυκλοφορούν βέβαια και ιστορίες για φορτωτήρες και ξύλα που "χάνονταν" στο δρόμο! "Επαγγελματικά μυστικά" είχε και η τέχνη αυτή και δεν έβγαιναν στο φόρα. Εγώ όμως θα σας πω ένα από αυτά που έμαθα τυχαία. Έκοβα συνήθως κουμαριές στις "Κρόπες" ή στο "Κούτσουρο", γιατί τα ξύλα αυτά ήταν ελαφρά, ήταν στραβά, μπορούσαν να φορτωθούν πολλά και να γίνουν εύκολα ...δέκα φορτώματα στο παζάρι.

Μια μέρα όμως ο Νώντας με τη παρέα του με πήραν μαζί τους στην "Παλιοκαρούτα", όπου το φόρτωμα θα γίνονταν πιο γρήγορα. Πράγματι γρήγορα τρακαδιάστηκαν τα ξύλα και είχαν τον ίδιο όγκο με τις κουμαριές. Οι πιο έμπειροι έλεγαν πως έκοψα πολλά, αλλά εγώ πρόσεχα το όγκο των ξύλων που έκοβα πάντα. Το φόρτωμα όμως ήταν δύσκολο γιατί ο γάιδαρος "χρηνοπατούσε"! Με τη βοήθεια και των άλλων τα καταφέραμε και σιγά σιγά φτάσαμε στον Αϊ-Γιάννη, όπου έγινε αναγκαστική στάση γιατί ο γάιδαρος "μπαίλσει στον ιδρώτα". Ξεφόρτωσα, πέταξα πέντε-έξι τσιρονάκια από κάθε μεριά και πάλι με "τάματα" έφτασε στο χωριό ο γάιδαρος! Την άλλη μέρα, που από περιέργεια ζύγισα τα ξύλα, βρήκα ότι ήταν εκατόν είκοσι οκάδες! Ευτυχώς που ο γάιδαρος δεν είχε φωνή! Τάκουσα όμως για καλά από τον πατέρα μου... Τότε έμαθα ότι τα "τσιρονάκια" και μάλιστα "απ' τ' απόσκιου", έχουν πολύ νερό και είναι βαριά ξύλα.

Με τα γουμαρόξυλα μαζεύονταν και χρήματα για την αγορά παλιών βιβλίων στο παζάρι βιβλίων που γίνονταν στο σχολικό προαύλιο, αλλά και για τις επιταγές των 100 ή 200 δραχμών προς τους φοιτητές!

Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις

Ο Μορφωτικός Σύλλογος έκοψε την πίτα του

Στις 7 Ιανουαρίου το βράδυ, στην αίθουσα του καταστήματος του χωριού μας π. Γιώργο Φέτσιο και η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του συλλόγου μας. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Καρδίτσας κ. **Κώστας Παπαλός**, οι αντιδήμαρχοι κ.κ. **Λάμπρος Τσιούκης** και **Νίκος Καραγιάννης** και ο πρόεδρος της Τ.Κ. Ραχούλας κ. **Κώστας Σιώκος** οι οποίοι μαζί με τον πρόεδρο του Συλλόγου

1

2

3

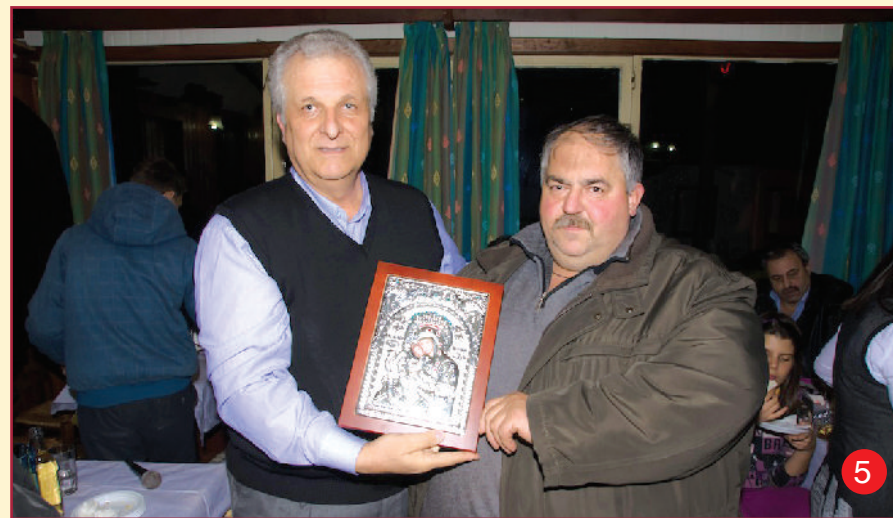

4

κ. **Γιώργο Κατσιούλα** απηύθυναν ευχές για το νέο έτος. Στην αρχή τα παιδιά του χωριού έφαλαν τα κάλαντα με τη συνοδεία του αρμόνιου του **Δ. Μανούκα**. Τυχρός με το φλουρί αναδείχθηκε ο **Φώτης Κωτσιαρίδης** ο οποίος πήρε μία ασημένια εικόνα, προσφορά του Συλλόγου.

Την καλή ατμόσφαιρα ζέστανε περισσότερο το καλό ντόπιο κρασί και οι μεζέδες που παρέθεσε ο Σύλλογος.

Καλή χρονιά και υπομονή να περάσουμε τα δύσκολα.

5

1. Ο παπα-Γιώργης ευλογεί την πίτα
2. Ο πρόεδρος του Συλλόγου Γιώργος Κατσιούλας ανοίγει την εκδήλωση
3. Μαθητές του Σχολείου ψάλλουν τα κάλαντα
4. Αποψη της εκδήλωσης
5. Ο Φώτης Κωτσιαρίδης παραλαμβάνει από τον πρόεδρο την εικόνα (Φωτογραφίες Κώστα Κορκόντζελου)

"ΦΩΤΑΔΕΣ"

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος με την προτροπή του Μ.Σ. Ραχούλας, την ημέρα των Θεοφανείων αναβίωσε στο χωριό μας το έθιμο των "Φωτάδων". Παρά την βροχή, με την παρουσία τους οι "Φωτάδες", υπό τον ήχο των κουδουνιών τους, τάραξαν την ηρεμία του χωριού, περιπλανήθηκαν στο κέντρο και στα καταστήματα και στο τέλος έστησαν χορό στην πλατεία.

Τους Φωτάδες υποδύθηκαν οι: Λεωνίδας Κ. Βρέκος, Βασίλης Κ. Βρέκος, Δημ. Θ. Κελεπούρης, Βασίλης Φ. Μανώλης, Γιωργ. Φ. Μανώλης και Αντ. Παπαγεωργίου (εγγονός του Ευαγγ. Κωτσιαρίδη).

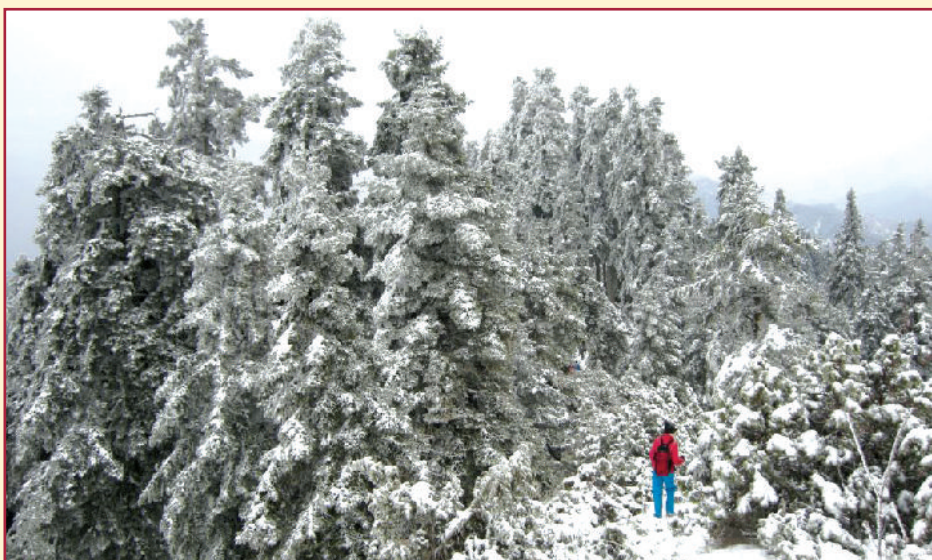
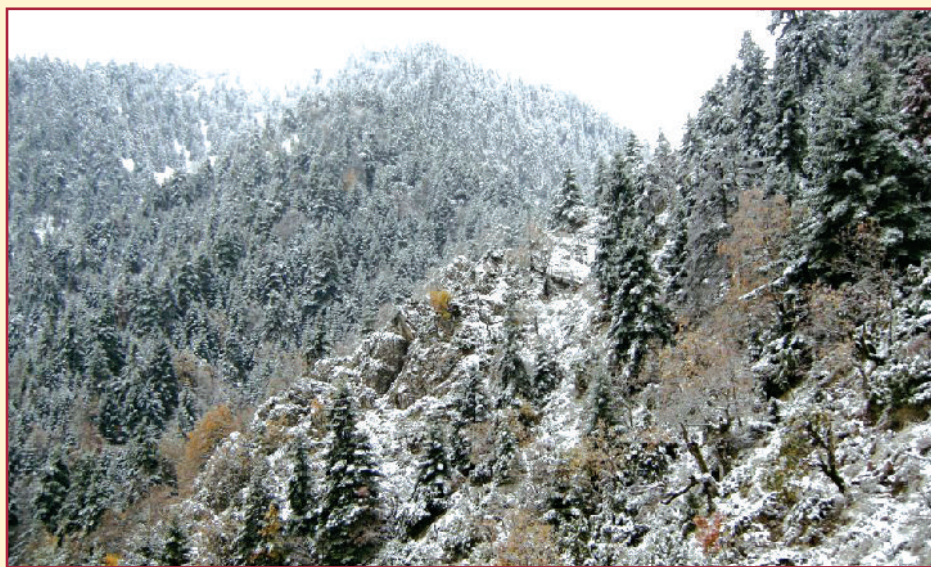
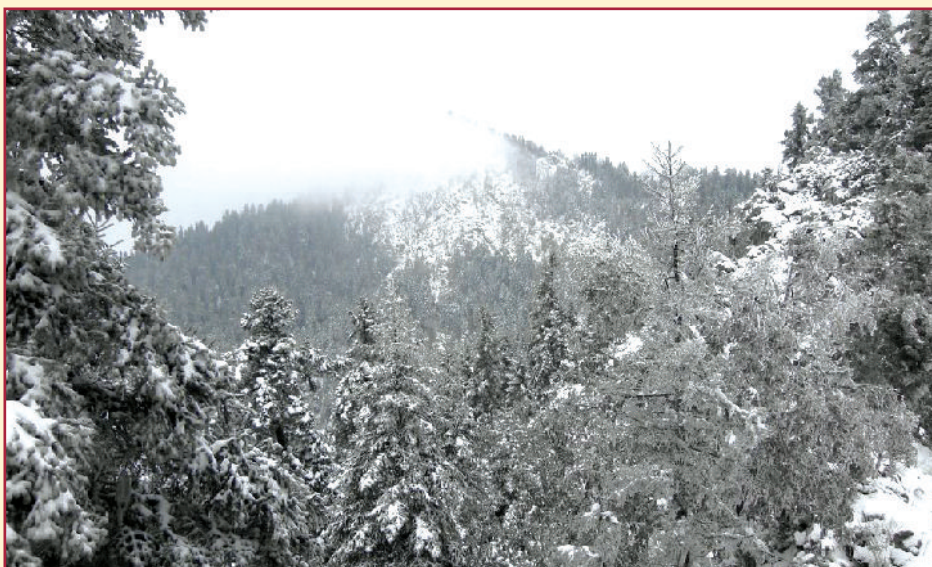
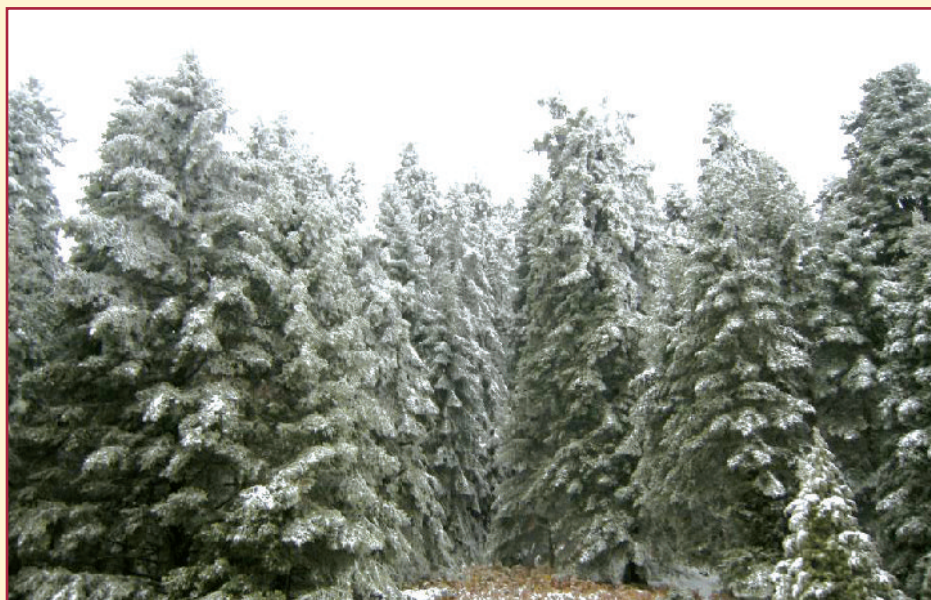
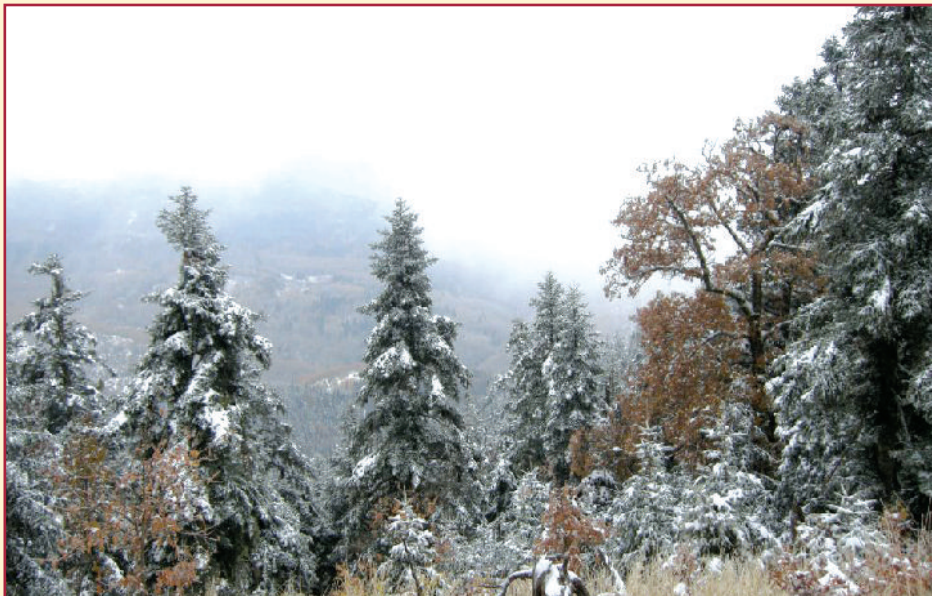

Κέδρος, αντί έλατο

Κέδρος στολίστηκε φέτος για Χριστουγεννιάτικο δέντρο μπροστά στο Διοικητήριο της Ραχούλας, αντί για το παραδοσιακό έλατο! Τέλος πάντων, σημασία έχει ό-τι το έθιμο τηρήθηκε...

Πανέμορφα χιονισμένα τοπία του Ιτάμου

Οι φωτογραφίες προέρχονται από την ιστοσελίδα του Ορειβατικού Συλλόγου Βόλου, που πραγματοποίησε ανάβαση στην Τσιούκα, στις 17 Νοεμβρίου 2011. Μεταξύ των άλλων δείχνουν περίτρανα σε ποιο σημείο ανάπτυξης θα βρισκόταν ο τόπος μας, αν η Πολιτεία φρόντιζε να αξιοποιήσει τουριστικά αυτά τα τοπία με χάραξη μονοπατιών, καταφύγια, σαλέ κλπ. για να προσελκύσει τουρίστες. Μπροστά τους ωχριούν τα ξεροβούνια της Ελβετίας!

Από τη "ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΦΩΝΗ" της 26ης Αυγούστου 1926

Από τη ζωή των παραθεριζόντων ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΣΙΟΥΚΑ

[Πρόσβαση στον Ίταμο τον Αύγουστο είχαν κυρίως οι παραθεριστές της Καστανιάς, η οποία προπολεμικά αποτελούσε το μόνο παραθεριστικό θέρετρο για τους βασανισμένους κατοίκους της Καρδίτσας από τα κυνικά καύματα, τα σύννεφα των κουνουπιών και την ελονοσία. Μια ομάδα από αυτούς ανέβηκε στην Τσιούκα (υψόμετρο 1490 μ.). Ο αρθρογράφος, που υπογράφει μάλλον με ψευδώνυμο, το θεώρησε αυτό μέγα κατόρθωμα και δε βρίσκει λόγια να περιγράψει τα συναισθήματά του και να φιλοσοφήσει. Αξίζει να διαβαστεί.]

Το κείμενο προέρχεται από το αρχείο του **Απόστολου Στεφανή.**

Μέρος πρώτο

"Τέλος εφθάσαμε... Χωρίς να εννοήσουμε, βγήκαν από το έρκος των οδόντων μας αυτές οι λέξεις. Ναι! Ήταν αλήθεια πια, αυτή τη στιγμή ευρισκόμεθα στο μέρος που θέλαμε, σε μια βουνοκορφή των Αγράφων, στην Τσιούκα, ύστερα από μιας ώρας κοπιαστική πορεία. Φανταστείτε μας, ασθμαίνοντας, με τις φανέλες, τα πουκάμισα και αυτά τα σακάκια μας βουτηγμένα στον ιδρώτα, με τα μάτια μας κουρασμένα κοιτώντας τον ανήφορο, τα πόδια μας κομμένα, γιατί όλοι της παρέας δεν είμεθα

συνηθισμένοι σε τέτοιου είδους πορείες στο βουνό, φτάνοντας σ' ένα ύψος 1000 μέτρων πάνω από τη θάλασσα κι από κει επισκοπώντας από θρόνο ολύμπιου θεού το γύρω μας απλούμενο θέαμα του κάμπου, των παρακειμένων βουνών, του σύμπαντος(!).

"Η ανακούφισή μας είναι ανέκφραστος, η χαρά μας απερίγραπτος, ο ενθουσιασμός τρελός! Η κούρασις

ελησμονήθηκε, το μάτι ξεκουράστηκε απολαύοντας το μεγαλειώδες θέαμα, που σε μια μυστικοπαθή ησυχία εξηγούσε άφωνα χίλια δυο πρότερον ανεξήγητα μυστήρια. Ουδέποτε στη ζωή μας είχαμε δει ή είχαμε αισθανθεί ένα τέτοιο ακατανόητον, αφάνταστον κόσμο της φύσεως! Τα είχαμε χαμένα κυριολεκτικώς όλοι μας. Ιδέες, εικόνες και σκέψεις διάφορες εφτερούγιζαν στο μυαλό μας, δημιουργώντας έτσι μια αλλόκοτη και ασυναίσθητη ψυχική κατάσταση.

"Δυσπιστούσαμε σε ό,τι εβλέπαμε μπροστά μας! Όλα μας εφάνιντο ψέματα, φαντασμαγορικά! Και εντούτοις, όλα ήταν πραγματικά! Ό,τι εβλέπαμε αυτή τη στιγμή, δεν το εβλέπαμε, διότι ήτανε σαν κάποια κινηματογραφική ταινία, αλλά γιατί απλώνετο στα μάτια αληθινό φυσικά!

"Ελησμονήσαμε την προτέραν μας ζωή. Ενομίζαμε πως δεν ευρισκόμεθα στη γη, αλλά σε κάποιον άλλον ασυγκρίτως καλύτερον πλανήτη του ιδικού μας και αρχίσαμε να μακαρίζουμε εκείνους τους ανθρώπους που απολάμβαναν έναν τέτοιο κόσμο παντοτινό, οικτρίροντας τους εαυτούς μας και τους συνανθρώπους μας.

"Πόσον όμως ο κόσμος αυτός είχε σχέσιν με την ιδικήν μας ζωήν; Πόσον ήταν ο ίδιος μέσα στο οποίο αφήκαμε ολότελα τους εαυτούς μας να παραδοθούν για μια στιγμή και να αισθανθούν όλη του τη γοητεία πλημμυρίζοντάς τους; Προς στιγμήν δεν ημπορούσαμε να εννοήσουμε τίποτε γιατί επαύσαμε να έχουμε τις αισθήσεις μας, και ήμεθα αυθύπαρκτα όντα, αλλά νομίζαμε πως από κάποια ανώτερη και ακατανόητη δύναμη ήμεθα εξαρτημένοι. Και υπάρχει ανώτερη δύναμη από της φύσεως; Ήμεθα με μια λέξη υπνωτισμένοι από το φάρμακον της φύσεως, και σε ληθαργική κατάσταση, ακούοντας τα μυστηριώδη ψιθυρίσματα που στο αυτί μας υπαγόρευε ο υπνωτισμός της φύσεως.

"Τη στιγμή αυτή, που γράφω τις γραμμές αυτές σκέπτομαι: Να, ο Νεοέλληνας, ιδού η ψυχολογική κατάστασίς του που έξω από την τύρβη και την οχλοβοή της πόλεως ευρίσκεται σε μια αρμονική βαθιά ησυχία, που, φεύγοντας τα σύννεφα της σκόνης των πόλεων, πλησιάζει εις τα πραγματικά του ουρανού σύννεφα! Αν θέλετε να τα μελετήσετε καλά, διαβάστε άλλη μια φορά τα παραπάνω(!)"

Δ. Θ-λος

Προσέχουμε την υγεία μας

Λιπίδια: Χοληστερόλη (HDL καλή και LDL κακή)- Τριγλυκερίδια

Χοληστερόλη

Τα λιπίδια σε όλες τις μορφές τους είναι ο μεγαλύτερος εχθρός της υγείας μας.

Ο οργανισμός μας έχει ανάγκη από σχετικά μικρές ποσότητες χοληστερόλης και είναι γεγονός ότι χωρίς αυτήν ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει, γιατί αυτή αποτελεί το κύριο συστατικό των κυττάρων του οργανισμού μας. Ωστόσο, όταν η χοληστερόλη στο αίμα αυξηθεί, τότε αρχίζουν να εμφανίζονται προβλήματα στα αγγεία. Όταν υπάρχει περίσσεια χοληστερόλης στο αίμα, αυτή πηγαίνει και "κάθεται" στο εσωτερικό τοίχωμα των αγγείων. Έτσι το τοίχωμα των αγγείων "παχαίνει" και αρχίζει να δημιουργείται η λεγόμενη αθηρωματική πλάκα. Αυτή η διαδικασία μοιάζει με το "πουρί" που πιάνουν οι σωλήνες του νερού. Όσο αυτή η πλάκα μεγαλώνει τόσο στενεύει το αγγείο και μειώνεται η ποσότητα του αίματος και του οξυγόνου που φτάνει στα διάφορα όργανα. Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται συχνότερα στα αγγεία της καρδιάς, του εγκεφάλου, των κάτω άκρων και του εντέρου. Όταν στενέψουν τα αγγεία που μεταφέρουν αίμα στη καρδιά, τότε έχουμε συμπτώματα στηθάγχης. Αν κάποια στιγμή αυτή η αθηρωματική πλάκα "σπάσει", τότε το αγγείο μπορεί να αποφραχθεί τελείως και να εμφανισθεί ένα έμφραγμα του μυοκαρδίου.

Ολική- "Καλή" και "Κακή" χοληστερόλη

Η ολική χοληστερόλη του αίματος αποτελείται από την "καλή" και την "κακή" χοληστερόλη. Η "κακή" χοληστερόλη, που είναι και η περισσότερη, βρίσκεται στο όχημα μεταφοράς που λέγεται LDL και είναι αυτή που προκαλεί τη ζημιά στα αγγεία. Αντίθετα, η "καλή" χοληστερόλη βρίσκεται στο όχημα μεταφοράς που λέγεται HDL. Η "καλή" (HDL) χοληστερόλη προστατεύει από την εμφάνιση καρδιαγγειακών νοσημάτων γιατί μαζεύει τη περίσσεια χοληστερόλης που έχει καθίσει στο τοίχωμα των αγγείων και τη μεταφέρει πίσω στο συκώτι. Επομένως όση περισσότερη "καλή" χοληστερόλη έχουμε τόσο λιγότερο κινδυνεύουμε να εμφανίσουμε κάποιο καρδιαγγειακό νόσημα. Γι' αυτόν το λόγο δεν αρκεί να γνωρίζουμε μόνο την ολική χοληστερόλη που κυκλοφορεί στο αίμα μας, αλλά πρέπει να γνωρίζουμε πόση από αυτή είναι "καλή" και πόση "κακή". Σε κάθε περίπτωση πρέπει να προσπαθούμε να μειώσουμε την κακή χοληστερόλη κάτω από 130 mg/dl και κάτω από 100 σε άτομα με διαβήτη ή γνωστό καρδιαγγειακό νόσημα και να αυξήσουμε την "καλή" χοληστερόλη πάνω από 40 mg/dl.

Τα τριγλυκερίδια

Τα τριγλυκερίδια είναι και αυτά λιπίδια που κυκλοφορούν στο αίμα συνδεδεμένα με "οχήματα μεταφοράς". Τα οχήματα μεταφοράς που κουβαλούν τριγλυκερίδια είναι διαφορετικά από αυτά που κουβαλούν χοληστερόλη. Φαίνεται ότι όσο αυξάνονται τα επίπεδα των τριγλυκεριδίων

...με μέτρο

τόσο αυξάνεται και ο κίνδυνος να εμφανίσουμε ένα έμφραγμα του μυοκαρδίου. Επίσης, πολύ συχνά τα υψηλά επίπεδα των τριγλυκεριδίων συνυπάρχουν με χαμηλά επίπεδα "καλής" (HDL) χοληστερόλης. Γι' αυτό πρέπει να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια να μειωθούν τα τριγλυκερίδια κάτω από 150 mg/dl.

Επίπεδα λιπιδίων στο αίμα

Ολική χοληστερόλη: 200 mg/dl ιδανική, 200-239 οριακή, 240 και άνω, υψηλή.

Κακή χοληστερόλη: 100 mg/dl ιδανική, 100-120 σχεδόν φυσιολογική 130-160 οριακή, 160 και άνω, υψηλή.

Καλή χοληστερόλη: Μεγαλύτερη από 40 mg/dl για τους άνδρες και μεγαλύτερη από 50 για γυναίκες

Τριγλυκερίδια: Χαμηλότερα από 150 mg/dl κανονικά, 150-199 οριακά, 200-499 υψηλά και άνω των 500 πολύ υψηλά.

Από το περιοδικό "ΥΓΕΙΑ" της εφημερίδας "ΤΑ ΝΕΑ"

ΣΟΥΛΑ ΤΟΣΚΑ-ΚΑΜΠΑ

Μια εξαιρετη λαογράφος που τιμά τον τόπο μας

Η Σούλα Τόσκα-Κάμπα γεννήθηκε στην Κυψέλη Άρτας, αλλά μεταγράφηκε Καρδισιιώτισσα, ως σύζυγος και νύφη των Καμπαίων από το Πετρίλο και θεωρεί την Καρδίτσα ως δεύτερη- αν όχι πρώτη- πατρίδα της. Τελείωσε τη δημοσιογραφική σχολή " Όμηρος", έμαθε χορούς στο "Λύκειο Ελληνίδων", παρακολούθησε μαθήματα μουσικής κοντά στο Σίμωνα Καραί και μετείχε στο συγκρότημα λαϊκών χορών της Δώρας Στράτου. Υπηρέτησε ευδόκιμα ως υπάλληλος της Εθνικής Βιβλιοθήκης, απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε και παράλληλα ασχολήθηκε με τη λαογραφική έρευνα, τη μελέτη της παράδοσης και ειδικότερα με τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς.

Έγινε γνωστή στο πανελλήνιο με τα έργα της: **"Λαογραφικά Αργιθέας Θεσσαλικών Αγράφων", "Νησιώτικοι παραδοσιακοί χοροί", " Παραδοσιακοί χοροί Μακεδονίας-Θράκης - Μ.Ασίας-Πόντου".** Ο τρίτος τόμος της τιμήθηκε με το βραβείο "Ιπεκτσι".

Μας έκαμε την τιμή να μας στείλει τα τρία τελευταία βιβλία της: **"Τραγούδια του γάμου: Α΄στεριανά",** σελίδες 384, **"Τραγούδια του γάμου: Β΄νησιώτικα".** σελίδες 336 και **"Τα δημοτικά τραγούδια της Ξενιτιάς",** σελίδες 304. Ως μικρό αντί-δωρο της στείλαμε το τελευταίο φύλλο των "Ζωγλοπιτικών χρονικών", για το οποίο εκφράστηκε με πολύ κολακευτικά σχόλια και την ευχαριστούμε.

Ιδιαίτερη αίσθηση στον αναγνώστη προκαλούν τα δημοτικά τραγούδια της Ξενιτιάς. Η λογοτεχνική παραγωγή-ιδιαίτερα το καλό τραγούδι - είναι πνευματική κύηση -γέννα και για τη γέννησή της απαιτείται πολύς πόνος. Τόσο πόνος μόνο η Ξενιτιά προκαλούσε. Στις κλειστές κοινωνίες των 17ου- 19ου αιώνων, με την ανυπαρξία των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας, η αγωνία της μάνας, της αδελφής, της αγαπημένης για την τύχη του Ξενιτεμένου ήταν αβάσταχτη. Ένα γράμμα πότε πότε ήταν μεγάλη παρηγοριά.

"Καλέ Ξενιτεμένε μου, γράφε μου να μαθαίνω, στέλνε μου κι άγραφο χαρτί, και γω καταλαβαίνω"

Τα τραγούδια της Ξενιτιάς είναι καταχωρισμένα κατά περιοχές και, όπως είναι φυσικό, πρώτη μας ενέργεια ήταν να φυλλομετρήσουμε το βιβλίο μέχρι τα τραγούδια της Θεσσαλίας. Διατρέξαμε τα όμορφα τραγούδια της Ξενιτιάς όλης της θεσσαλικής γης, αλλά το μάτι στάθμευσε στον "πόνο της μάνας":

"Όλες οι μάνες κλαίνε και δεν παρηγοριένται κι εμένα η μανούλα μου τα ξένα καταριέται. Μαζεύει πέτρες στον τρουβά, λιθάρια στο μαντίλι, πετροβολάει την Ξενιτιά, πετροβολάει τα ξένα. Αχ, βρε κακούργα Ξενιτιά, φαρμακωμένα ξένα, γιατί κρατάς το γιόκα μου, τόσο μακριά από μένα; Κράτε με γιε μου, κράτα με, να μην ξεχωριστούμε, γιατί αν ξεχωρίσουμε, σιαπού θ' ανταμωθούμε;"

Στο προηγούμενο (80ο φύλλο) των "Ζ.Χ." δημοσιεύσαμε δύο από τα τραγούδια της Ξενιτιάς: "Ξενιτεμένο μου πουλί" και "Οι Αγραφιωτοπούλες".

Η Σούλα Τόσκα-Κάμπα, με το πλούσιο συγγραφικό έργο της, συγκαταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων λαογράφων του τόπου μας και τιμά την περιοχή της Καρδίτσας, ιδιαίτερα δε τον Αγραφιώτικο χώρο, τον οποίο υπεραγαπά και επισκέπτεται συχνά. Είμαστε δε βέβαιοι ότι, ως συνταξιούχο πια, ανοίγεται γι' αυτήν νέο κεφάλαιο στη λαογραφική έρευνα και παραγωγή της. Εμείς την θεωρούμε πλέον ως φίλη και συνεργάτιδα των "Ζωγλοπιτικών Χρονικών".-

Τοπωνύμια του χωριού μας

Στ'ς Τασιάς τη βρύση. Έτσι λέγεται η βρύση στην περιοχή "Μπαϊρακτάρη". Την έχτισε η αδελφή των Ζωγλοπιταίων, Τασιά. Ήταν σκεπασμένη με τσίγκους, είχε αριστερά και δεξιά πεζούλι για να ξεκουράζονται οι ταξιδιώτες και κάτω μαρμάρινη λεκάνη, για να πίνουν τα ζώα. Στη μετόπη της βρύσης ήταν εντοιχισμένες μαρμαρίνες πλάκες με ηθικά παραγγέλματα, όπως: "Φείδου χρόνου", "Αργός μη έσο", "Τίμα τους γονείς σου". Τη βρύση αυτή τη σκίαζε ένας πλάτανος. Η περιοχή γύρω και πάνω από τη βρύση τα μετεμφυλιοπολεμικά χρόνια ανασκάφηκε από χρυσοθήρες η δε βρύση καταστράφηκε για να γίνει διαπλάτυνση του δρόμου και μεταφέρθηκε λίγο πιο πάνω. Τις πληροφορίες για τη βρύση μας τις έδωσε ο Ηλίας Γκορτσάς.

Σ.Σ. Η Τασιά ήταν νύφη των Ζωγλοπιταίων, σύζυγος του αποθανόντος Απόστολου Ζωγλοπίτη, αδελφού των Πάνου και Κώστα Ζωγλοπίτη. Περισσότερα στα "Ζ.Χ.", φύλλο 70, " Ο πάλαι ποτέ δήμαρχος Ιτάμου Απόστολος Ζωγλοπίτης (υιός)"

Στην Τούμπα. Η Τούμπα (από το τύμβος) ήταν γήλοφος ανάμεσα στην Καρούτα και στον Κρεμαστόμ'λου. Ήταν μάλλον τεχνητό κατασκευάσμα. Ήταν μέσα στο χωράφι του Λάμπρου Κατσιούλα, ο οποίος με μπουλντόζα την ισοπέδωσε. Δεν ανευρέθηκε και δεν αποκαλύφθηκε τίποτε. Κατά το φιλόλογο Κώστα Γρυμπογιάννη, ήταν οχυρωματικό έργο για να ελέγχει το πέρασμα για τα Άγραφα. Δίπλα υπάρχει και άλλη Τούμπα μέσα στο χωράφι των κληρονόμων Κώστα Τζωαννόπουλου.

Σ.Σ. Δεδομένου ότι ο Βασίλης Κίσσας έγραψε τα τοπωνύμια τη δεκαετία του '80, φυσικό ήταν να μη γνώριζε ότι οι ανασκαφές που έγιναν τη δεκαετία του 2000-2010 έφεραν στο φως τάφο Μυκηναϊκής εποχής, ο οποίος δεν αποκαλύφθηκε πλήρως.

Στον Τσιόκη. Ο Τσιόκης είναι η βρύση του "Απάν' μαχαλά". Η μετόπη της είναι από ξερολιθιά και το νερό τρέχει από πέτρινη σκαλιστή κούπα. Η βρύση είναι κάτω από βαθύσκωτα πανύψηλα πλατάνια. Ο Τσιόκης προπολεμικά ήταν τόπος συνάντησης των παραθεριστών του Παλιοζωγλοπιού. Ο Κώστας Ξυδιάς είχε εκεί μια παράγκα και σερβίριζε λουκούμι, καραμελικά, τσίπουρο κλπ. Πάνω από τη βρύση υπάρχει πλάκα με χαραγμένη "τάμπα". Εκεί έδιναν σκληρές μονομαχίες όσοι ασχολούνταν με το πνευματικό αυτό παιγνίδι. Τα μετεμφυλιακά χρόνια έσθησε εκεί την παράγκα του ο Αποστόλης Κατσαϊούλας, ο οποίος βελτίωσε κάπως τα πράγματα με μεγάλους πάγκους και καθίσματα για τους θαμώνες. Η πέτρινη κούπα της βρύσης χρησίμευε ακόμη και για ακόνι! Εκεί τρόχιζαν οι χωριανοί μας τα τσεκούρια, γι' αυτό τα χείλη της κούπας, δεξιά και αριστερά ήταν σωσμένα...

Σ.Σ. Η βρύση το Τσιόκη ανακαινίστηκε πλήρως από το Μορφωτικό Σύλλογο το έτος 1995 και αργότερα έγιναν και άλλες παρεμβάσεις από το Δήμο.

Γράφει ο Βασίλης Κίσσας

Πρωτοχρονιά-Πρωταπριλιά- Πρωτομαγιά
(ήθη- έθιμα-παραδόσεις)
Α΄ Έθιμα της Πρωτοχρονιάς

Γράφει ο Θωμάς Κίσσας

Ο Γενάρης είναι ο πρώτος μήνας του χρόνου. Έχει 31 ημέρες και πήρε το όνομά του από τον Ρωμαίο διπρόσωπο θεό Ιανό. Γύρω Στα 700 π.Χ. ο Νουμάς Πόμπλιος (715-672 π.Χ.) τον πρόσθεσε ως ενδέκατο. Ως τότε πρώτος μήνας του έτους ήταν ο Μάρτιος. Κάθε προσευχή ή θυσία έπρεπε να αρχίσει μια επίκληση προς αυτόν. Το ίδιο γινόταν για κάθε έργο

ή έναρξη πολεμικών επιχειρήσεων. Ο λαός τον ονομάζει **Μεσοχειμώνα** γιατί είναι ο μεσαίος από τους τρεις μήνες του χειμώνα. Λέγεται επίσης **Κρυαρίτης, Παγωνιάς, Κλαδευτής και Μεγαλομήνας.**

Την πρώτη Ιανουαρίου τα παιδιά λένε τα κάλαντα. Οι νοικοκυρές κάνουν βασιλόπιτες. Εκτός από το νόμισμα βάζουν άχυρο και όποιος το τύχει θα γίνει καλός γεωργός. Όποιος τύχει δεντρόφυλλα θα γίνει

τσοπάνος. Οι γυναίκες πηγαίνουν στις βρύσες και τις αλείφουν με βούτυρο και μέλι και λένε την ευχή: "Όπως τρέχει το νερό, να τρέχει και η προκοπή στο σπίτι". Συνήθως

πηγαίνουν και γυρίζουν χωρίς να μιλάνε, αν και πολλές φορές δεν μπορούν να κρατήσουν τα γέλια τους.

Τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους οι Ρωμαίοι στρατιώτες πήγαιναν στα χωριά και άρπαζαν από τους ανθρώπους κυρίως χρυσαφικά. Μια φορά οι κάτοικοι πήγαν τα χρυσαφικά τους στον Άγιο Βασίλειο που ήταν εκεί επίσκοπος. Έτσι τα χρυσαφικά γλύτωσαν. Επειδή ήταν δύσκολο να πάρει καθένας πίσω τα δικά του, ο βασιλείος έδωσε εντολή και έκαμαν πίτες. Σε κάθε πίτα έβαζαν και χρυσαφικά. Τις πίτες τις μοίρασε στους ανθρώπους. Ό,τι χρυσαφικό είχε μέσα η πίτα, ήταν δικό τους. Έτσι, πολλά χρυσαφικά άλλαξαν χέρια. Κανένας όμως δεν διαμαρτυρήθηκε. Από τότε καθιερώθηκε στη βασιλόπιτα να βάζουμε μέσα φλουρί (χρυσή λίρα ή άλλο νόμισμα).

Αν, ανήμερα την Πρωτοχρονιά είχε λιακάδα, πίστευαν ότι ο καιρός θα είναι ίδιος σαράντα μέρες. Άλλο έθιμο ήταν το ποδαρικό. Όποιος έρθει πρώτος στο σπίτι, πρέπει να μπει μέσα με το δεξί. Την Πρωτοχρονιά σπάζουμε το ρόδι και λέμε τη ευχή: "Όπως είναι γεμάτο το ρόδι, να είναι γεμάτο και το σπίτι". Πολλές περιοχές έχουν άλλα ήθη και έθιμα για την Πρωτοχρονιά.-

Σ.Σ. Τα έθιμα της Πρωταπριλιάς και της Πρωτομαγιάς θα δημοσιευτούν στο ανοιξιάτικο φύλλο.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΝ ΜΕΣΩ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Μέσα στη ζοφερότητα της κρίσης ΘΥΜΗΘΗΚΑΜΕ ΞΑΝΑ αυτά που πραγματικά αξίζουν

Γράφει η **Εύη Παπαγιάννη***

Όταν μου ζητήθηκε να γράψω για τα Χριστούγεννα των νέων εν μέσω οικονομικής κρίσης προσπαθούσα να βρω έναν πρωτότυπο και χιουμοριστικό τρόπο να παρουσιάσω την κατάσταση που βιώνουμε... Να πω κάτι διαφορετικό και έξυπνο, ανάλαφρο, νεανικό... Όμως, πόσο χιουμοριστικά μπορεί να μιλήσει κάποιος για ένα θέμα που μας έχει κάνει μίζερους, αγχωτικούς και εσωστρεφείς; Πόσο ανάλαφρο είναι το ότι για το μικρό αδελφό μου ο Αϊ-Βασίλης φέτος έκαμε απολύσεις ξωτικών και επομένως το δώρο που θα ζητήσει πρέπει να είναι "φτηνό για να μην επιβαρύνουμε τον κατημένο τον άγιο";

Χριστούγεννα 2010. Το πλάνο των γιορτών περιλάμβανε έξοδο για καφέ, ποτάκι, "κινέζικο", μπύρα τα μεσημέρια, καθιερωμένη εξόρμηση στα "jumbo", φυσικά ένα πρωινό αφιερωμένο στην αγορά δώρων, καινούργιας επίσημης "στολής" για ρεβεγιόν, και βέβαια, κρατώντας την παράδοση, κινηματογράφο τη δεύτερη μέρα του χρόνου κλπ..

Χριστούγεννα 2011. Πλάνο προφανώς δε βγάλαμε. Ό,τι προκύψει. Οι έξοδοι αντικαταστάθηκαν από μαζώξεις, τότε στο σπίτι του Αλέξη, τότε στου Γιάννη, τότε στις Βαρβάρας. Η βραδιά κινηματογράφου έγινε μαραθώνιος ταινιών στο home cinema με cult 80s ταινίες. Τα δώρα είναι χειροποίητα κουλουράκια και βασιλόπιτα (με πολλή αγάπη). Και στο ανηψάκι σου θα πάρεις κανένα ρούχο, που είναι και χρήσιμο.

Η αλήθεια είναι ότι, λόγω κρίσης, οι σπατάλες περιορίστηκαν από καιρό τώρα. Και εμείς οι νέοι, μαθητές, φοιτητές, άνεργα παιδιά με πτυχία πανεπιστημίου, ψάχνουμε συνεχώς καινούργιες διεξόδους για να εκτονώσουμε την ενέργειά μας και να περάσουμε καλά. Ίσως όχι με τις περσινές ή τις ανέσεις παλαιότερων ετών, πολύ πιο ποιοτικά όμως. Γιατί, όντως τα έξοδα φέτος είναι πολύ λιγότερα(π.χ. απαγορευτικό το ποσό που χρειάζεται για παλιό καλό διήμερο για σκι στο Μπάνσκο), αλλά καθόλου λιγότερες δεν θα είναι και οι ξεχωριστές στιγμές.

"Έχουμε στραφεί πλέον σε ουσιαστικότερα πράγματα", καταλήγει η Λένα, υποψήφια φοιτήτρια αυτή τη χρονιά. "Με ενδιαφέρει περισσότερο να αισθάνομαι ήρεμη και να περάσω το χρόνο με σημαντικά άτομα, παρά να περνάω τις μέρες μου έξω χωρίς στη πραγματικότητα να διασκεδάζω".

Πράγμα πολύ λογικό, μια και μεγαλώνοντας συνδυάσαμε τις γιορτές με υλικά αγαθά. Χριστούγεννα σήμαινε κατ' αποκλειστικότητα δώρα, ξενύχτι και πορτοφόλι που συνεχώς γέμιζε και άδειαζε. Ξεχάσαμε, ή καλύτερα, δεν μάθαμε ποτέ το αληθινό πνεύμα των Χριστουγέννων. Οι καταστάσεις όμως οδήγησαν στο να το βρούμε μέσα μας, να το παράγουμε αναγκαία. Μπήκαμε στη διαδικασία να χαρίζουμε χαμόγελα αντί για ακριβά αρώματα. Και νιώθουμε πολύ καλά με αυτό. Αναζητήσαμε και βρήκαμε διαφορετικούς τρόπους ψυχαγωγίας, που προηγουμένως απαξιώναμε ως "ψευτοκουλούρα". Δεν ντρεπόμαστε να πάμε σε ανοιχτή προβολή ντοκιμαντέρ, ούτε να πιούμε "happy hour" ποτό. Μάθαμε να γελάμε με τα απλά πράγματα. Και έτσι θα περάσουν τα φετινά Χριστούγεννα, αποστασιοποιημένα από την εσωστρέφεια της κρίσης, ιόντα σε άτομα και πράγματα που αγαπάμε. Απομακρυνθήκαμε από τα φαύλα και προσεγγίσαμε τα αληθινά.

Έτσι, ακόμα και μέσα στη ζοφερή ατμόσφαιρα της κρίσης οι νέοι κατάφεραν να εφεύρουν τρόπους να ζήσουν τα δικά τους "Λευκά Χριστούγεννα", όσο σκοτεινά κι αν είναι τα χρόνια, όσος δύσκολοι κι αν είναι οι καιροί,-

Σ.Σ. ***Η Εύη Παπαγιάννη**, εγγονή του συγχωριανού και συνεργάτη μας Θωμά Κίσσα, είναι μαθήτρια με ιδιαίτερες επιδόσεις στη λογοτεχνία. Κείμενά της δημοσίευσαν και στο παρελθόν τα "Ζ.Χ.". Το τωρινό κείμενό της με τον ευρηματικό τίτλο **"Θυμηθήκαμε ξανά"** είναι όσο ποτέ επίκαιρο, δεδομένης της οικονομικής κρίσης που βιώνει ο τόπος μας. Για εμάς τους παλαιότερους ο τίτλος σημαίνει πολλά, γιατί ανακαλεί στη μνήμη μας την εφηβική μας ηλικία, την οποία περάσαμε σε μόνιμη κρίση και μάλιστα πολύ χειρότερη από τη σημερινή. Η διαφορά μας με τους σημερινούς νέους είναι ότι εμείς δεν είχαμε γνωρίσει το καλύτερο, ενώ εκείνοι έπεσαν από τον Όλυμπο στον Καϊάδα χωρίς να τους δοθεί αρκετός χρόνος προσαρμογής στη νέα κατάσταση. Αν η πείρα μας έχει κάποια αξία, θα τους συστήναμε **αισιοδοξία** και **υπομονή**. Η προσαρμογή σε νέες καταστάσεις είναι ίδιο των νέων. Τους συνηθίσαμε σε μια επίπλαστη ευμάρεια, αφύσικη για τις οικονομικές μας δυνατότητες. Η κρίση θα τους διδάξει να στηρίζονται στα δικά τους πόδια και να βάλουν γερά θεμέλια στη ζωή τους.

Η ΡΟΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (ΜΠΕΛ ΕΠΟΚ) ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Του **Βασίλη Καραγιάννη**

Στην περίοδο του μεσοπολέμου και μέχρι τον πόλεμο του '40 το Παλιοζωγλόπι, το όμορφο και ανεπανάληπτο αυτό παραθεριστικό κέντρο, βρίσκονταν σε μια εποχή ακμής, προόδου και άνθησης. Όμορφο από τη φύση με περισσότερες ομορφιές και χαρές, προικισμένο με πολλές βρύσες και τρεχούμενα νερά που μετέτρεπαν το τοπίο σ' ένα ονειρώδη τόπο. Απλωμένο σε μια μεγάλη έκταση του Ιτάμου και γύρω - γύρω περιβαλλόμενο με πυκνά δάση ελάτης, καστανιάς και δρυός που το καλοκαίρι έκανε την παραμονή των ανθρώπων χαρούμενη και ευχάριστη. Τις υπέροχες αυτές ομορφιές τις συμπλήρωνε ο ανθρώπινος παράγοντας που φρόντιζε με τον δικό του τρόπο και με αγάπη την καλλιέργεια των ατελείωτων κήπων που δεν άφηναν ακάλυπτη σπιθαμής γης και έδιναν ένα έντονο πράσινο χρώμα ταιριαστό και άριστα συνδεδεμένο με το φυσικό περιβάλλον. Οι αμέτρητες θεόρατες καρυδιές φορτωμένες με πλούσιο καρπό, σου έδιναν την αίσθηση ότι το δάσος συνέχιζονταν με άλλο χρώμα και μορφή.

Μέσα στο καταπράσινο αυτό πέλαγος πρόβαλλαν τα σπίτια και τα πολλά σπιτοκάλυβα με την δική τους αρχιτεκτονική δόμηση και διασπορά που σκόρπιζαν μια ξεχωριστή γοητεία. Τα τρία απλά και απέρριπτα πανάρχαια εκκλησάκια με τα δικά τους πυκνά άλση που οι κάτοικοι τα προστάτευαν με ευλάβεια, αποτελούσαν ξεχωριστό στολίδι και κόσμημα σε κάθε μαχαλά.

Κάθε καλοκαίρι το κάτω χωριό, η Ραχούλα, έσβηνε κυριολεκτικά για να πάρει σάρκα και οστά, να ξαναζωντανάσει το Παλιοζωγλόπι που τον υπόλοιπο καιρό ήταν βουβό και έρημο.

Οι πρώτοι παραθεριστές ήσαν οικογένειες δημοσίων υπαλλήλων και εύπορων οικογενειών του χωριού μας. Οι πολλοί έπρεπε να ξεμπλέξουν με τη μάχη της σοδειάς και μετά ν' ανέβουν για παραθερισμό στο Παλιοζωγλόπι. Η επανάκαμψη όλων των κατοίκων ολοκληρώνονταν μέχρι και της Αγίας Παρασκευής, 26 του Ιούλη.

Στο Παλιοζωγλόπι, εκτός των ντόπιων, παραθερίζαν πολλές εύπορες οικογένειες από την Καρδίτσα που είχαν γνωστούς στη Ραχούλα καθώς και οικογένειες από τον κάμπο. Οι άνθρωποι ζούσαν τότε απλά, χωρίς άγχος και έννοιες.

Η Ραχούλα από νωρίς είχε στραφεί στα γράμματα και την εποχή εκείνη διέθετε αρκετούς δασκάλους, καθηγητές, γιατρούς, αξιωματικούς, δημοσίους υπαλλήλους, σπουδαστές, φοιτητές, απόφοιτους γυμνασίου καθώς και μαθητές και μαθήτριες στα γυμνάσια. Όλοι αυτοί παραθερίζαν στο Παλιοζωγλόπι, κοντά στους δικούς τους.

Οι άνθρωποι συνδεδεμένοι μεταξύ τους, σαν χωριανοί, με φιλίες και συγγένειες, αποτελούσαν ένα άτυπο σύλλογο που όποιον τίτλο και εάν του έδινες θα ήσουν μέσα: όπως φυσιολατρικός, εκδρομικός, χορευτικός, μορφωτικός, εκπολιτιστικός κτλ. Νέοι, φυσικά, στην ηλικία και έχοντας κάποια οικονομική επιφάνεια, προσπαθούσαν να περάσουν, όσο θα έμεναν στο Παλιοζωγλόπι, ανέμελα, χαρούμενα και ευχάριστα. Οργάνωναν, λοιπόν, ημερήσιες εκδρομές για να χαρούν τις φυσικές ομορφιές του τόπου και της ζωής. Σημείο αναχώρησης ήταν η βρύση του Τσιόκη ή τα Δέντρα, μια πολύ όμορφη τοποθεσία με θέα προς τον Θεσσαλικό κάμπο. Άλλωστε η ζωή στο Παλιοζωγλόπι το καλοκαίρι πάλλονταν, κτυπούσε, δραστηριοποιούνταν στο τρίγωνο Δέντρα - Βαρκό - Τσιόκι όπου υπήρχε κι ένα υποτυπώδες υπαίθριο καφενείο που λειτουργούσε στην περίοδο του καλοκαιριού.

Οι εκδρομές αυτές γίνονταν στις πιο όμορφες και φημισμένες τοποθεσίες του βουνού Ίταμος. Πότε στην τοποθεσία Γιώτη και Δρακότρυπα, πότε στην Ξακουστή βρύση του Ιτάμου, πότε στην Κούλια και πότε στην κορυφή του Ιτάμου, την Τσιούκα, που έχει πανοραμική θέα τόσο στον θεσσαλικό κάμπο όσο και προς τα Άγραφα και τα Ευρυτανικά βουνά μέχρι το Βελούχι.

Για την οργάνωση και την επιτυχία αυτών των εκδρομών υπήρχαν ορισμένα άτομα τα οποία πρωτοστατούσαν και λάβαιναν την ευθύνη της εκτέλεσης της εκδρομής. Ένας τέτοιος άνθρωπος, ο οποίος αποτελούσε τη ψυχή αυτών των εκδηλώσεων, ήταν και ο **Γιάννης Καραγιάννης**. Νεαρός δικηγόρος, κατόπιν ειρηνοδίκης και μετά πρωτοδίκης, ωραίος και δραστήριος άνθρωπος με αγάπη προς τη φύση και έφεση προς τη διασκέδαση και τη χαρούμενη ζωή, ήταν εκείνος που έπαιρνε το ρίσκο και την πρωτοβουλία.

Ο ίδιος στο βιβλίο του: "Αγώνες και Αγωνίες" και στο κεφάλαιο "Στο Παλιοζωγλόπι τα καλοκαίρια" και στη σελίδα 48 γράφει για τις εκδηλώσεις αυτές. "...Όταν έγινα φοιτητής και αργότερα δικηγόρος και απέκτησα κύρος, το καλοκαίρι οργάνωνα εκδρομές στη βρύση του Ιτάμου με συγγενείς και φίλους συγχωριανούς μου. Την ημέρα που είχαμε ορίσει, σηκωνόμουν από τον Κάτω Μαχαλά στα χαράματα και έπαιρνα σβάρνα τα σπίτια τους στο μεσαίο και στον επάνω Μαχαλά, αρχίζοντας από το σπίτι των πρωτοξαδελφών μου, το ζεύγος Τάκη (Δημήτρη), καθηγητή Θεολογίας και Μαρίτσα Τζωανοπούλου, Κώστα Τζωαννόπουλο, δάσκαλο, Βαγγέλη Τζωαννόπουλο, δάσκαλο διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου του χωριού μας, και τη γυναίκα του Θεανώ, το γιατρό Βασίλη Παπασπίρου Παπαλεωνίδα, τον αδελφό του καθηγητή φιλολογίας Χρήστο, τους θείους μου Γιώργο και Βαγγέλη οικογενειακώς. Εκεί ψήναμε αρνί ή κατσίκι (ένα ή περισσότερα) πίναμε κρασί από τα βαρέλια μας, τραγουδώντας, χορεύοντας και βγάζοντας φωτογραφίες. Και τραγουδώντας το βράδυ, γυρίζαμε στον Επάνω Μαχαλά, από το δρόμο - νεραύλακο πάνω από το Μαχαλά, που ακούγονταν σ' όλο το χωριό...".

Στην αρχή η εκδήλωση αυτή αποτελούσε έναν μικρό πυρήνα. Με τον καιρό όμως έγινε μεγάλη διέγερση με τη συμμετοχή πολλών ανθρώπων.

Για να μπορούν οι εκδρομές να ανηφορίζουν στους δρόμους και στις πλαγιές και να περνούν λαγκαδιές και ρεματιές, είχαν ειδικό ραβδί που το έλεγαν μπαστούνι. Για να το κατασκευάσουν έκοβαν την κορυφάδα από ένα ελατάκι και σε ύψος ανάλογα με το ανάστημα του καθενός. Έκοβαν όλα τα κλαδιά εκτός από ένα που βρίσκονταν προς το χοντρό μέρος, ξεφλούδιζαν το προς κατασκευή μπαστούνι και το κλαδί, αφού καθάριζαν τη φλούδα του, το γύριζαν και το κάρφωναν στον κορμό του μπαστουιού κατασκευάζοντας έτσι μια λαβή. Το μπαστούνι αυτό, κατάλληλο για ορειβασίες, το συναντούσες τότες μόνο σε περιοχές ελατοσκεπείς. Αυτό λοιπόν το μπαστούνι μπορεί να χαρακτηριστεί, αφού ο καθένας κρατούσε και ένα, σαν το έμβλημα των εκδρομέων και της ρομαντικής εποχής.

Πολλές φορές οι εκδρομείς συναντιόντουσαν με εκδρομείς από το γειτονικό χωριό Καστανιά. Η Καστανιά ήταν τότε το μοναδικό θέρετρο του νομού μας και φιλοξενούσε πολλές και εκλεκτές οικογένειες από την Καρδίτσα. Μεταξύ των δύο αυτών ομάδων υπήρχαν γνωριμίες και συγγένειες. Έτσι αντάλλασσαν επισκέψεις φιλοφροσύνης και τότε οι παραθεριστές της Καστανιάς έρχονταν στο Παλιοζωγλόπι και τότε οι δικοί μας πήγαιναν στην Καστανιά.

Με την εμφάνιση του γραμμοφώνου και στο χωριό μας άρχισαν και οι εκδηλώσεις χορού στα Δέντρα. Έβαζαν το γραμμόφωνο και χόρευαν διάφορους ευρωπαϊκούς τότε χορούς όπως φοξ, βαλς, ταγκό, άκουγαν τραγούδια του Αττίκ και της Βέμπου, τραγουδούσαν και γλεντούσαν. Αυτά γίνονταν το απόγευμα προς το βραδάκι και πολλές φορές με τη βοήθεια του ανέμου οι γλυκές μελωδίες έφταναν μέχρι το Αγνάντιο της Αγίας Παρασκευής προς τέρψη και ευχαρίστηση αυτών που έτυχε να βρίσκονται εκεί.

Με την πάροδο του χρόνου, όπως δείχνουν και οι φωτογραφίες της εποχής εκείνης ο φορέας αυτός των εκδηλώσεων όλο και μεγάλωνε σε αριθμό μελών.

Με τα τραγούδια, τους χορούς και τις άλλες μορφές διασκέδασης, παράλληλα με τη δική τους ψυχαγωγία διασκεδάζαν και τους άλλους ανθρώπους που τις παρακολουθούσαν με ενδιαφέρον αφού οι διασκεδάζοντες ήταν δικά τους παιδιά, συγγενείς ή συγχωριανοί.

Η εποχή αυτή που πέρασε με το όνομα ρομαντική εποχή (Μπελ Επόκ), λόγω της μορφής της και του περιεχομένου, διατηρήθηκε μέχρι το καλοκαίρι του 1940.

Ο ελληνοϊταλικός πόλεμος, η κατοχή και ο εμφύλιος έδωσαν τη χαριστική βολή σε μια όμορφη, μαζική και ανθρώπινη εκδήλωση που στόχο και σκοπό είχε τις ομορφιές της φύσης και την ανθρώπινη ψυχαγωγία.

Η λέξη είναι πολύσημη, δεν σημαίνει δηλαδή για όλους το ίδιο πράγμα. Για τον αστό είναι το κουδούνι της εξώθυρας, για το μαθητή το κουδούνι του σχολείου, για το δικαστήριο του κουδούνι του προέδρου, για τον πιστό την καμπάνα (κώδωνα) της εκκλησίας κ.ο.κ.

Για τον αγροτικό πληθυσμό και ιδίως για τους γεωργοκτηνοτρόφους, τους σαρκατσάνους, τους βλάχους, το κουδούνι είναι εργαλείο και άκουσμα της καθημερινής ζωής και βρίσκεται κρεμασμένο στο λαιμό των ζώων: των αιγοπροβάτων, των βοοειδών, των φορτηγών ζώων (μουλάρια, άλογα, γαϊδάρους) ακόμα και των σκύλων, εξ ου και η μεγάλη ποικιλία κουδουνιών. Υπάρχουν κουδούνια για μικρά και για μεγάλα ζώα, κουδούνια ελαφριά και κουδούνια βαριά, κουδούνια χυτά και κουδούνια σφυρήλατα.

Μετά την καταστροφή των κοπαδιών, τα κουδούνια στολίζουν τα σαλόνια!!!

Ο μερακλής κτηνοτρόφος, ο σαρακατσάνος, ο βλάχος δεν κρεμά το τυχαίο κουδούνι σε οποιοδήποτε ζώο. Η τοποθέτηση των κουδουνιών θέλει τέχνη, που καθένας την έχει αποκτήσει με την πείρα και το μεράκι του. Στον μπροσάρι τράγο, το γκεσέμι, κρεμάει μεγάλο διπλό κουδούνι, τον κύπρο, χυτό ορειχάλκινο, για να ακούγεται από μακριά και να οδηγεί το κοπάδι με ασφάλεια. Στους δευτερότερους τράγους κρεμάει μικρότερα κουδούνια με διαφορετικό ήχο. Στα άτακτα ζώα που έχουν την τάση να απομακρύνονται από το κοπάδι κρεμάει κουδούνια με διαφορετικούς ήχους για να τα ξεχωρίζει κ.ο.κ.. Κατά κανόνα, στα κοπάδια των γιδιών, στα δυνατά αρσενικά (τράγους) κρεμούν ορειχάλκινους διπλόκυπρους, που είναι πιο βαριοί και πιο ηχηροί, ενώ στα κοπάδια των προβάτων κρεμούν κουδούνια σφυρήλατα, πιο ελαφριά και με διαφορετικό ήχο. Κουδούνια κρεμούν και στα βοοειδή καθώς και στα φορτηγά ζώα (μουλάρια, άλογα και γαϊδάρους). Πάντα, το μέγεθος του κουδουνιού είναι ανάλογο με το μέγεθος και την αντοχή του ζώου, ώστε να το σέρνει χωρίς να τραυματίζεται.

Μεγάλο ρόλο παίζει και το περιλαίμιο. Τα συνηθισμένα περιλαίμια των αιγοπροβάτων είναι τα στεφάνια, κατασκευασμένα από ειδικό ευλύγιστο ξύλο, τα κάνουν ειδικευμένοι ξυλοτεχνίτες και κλειδώνουν στο επάνω μέρος. Αυτά έχουν το πλεονέκτημα απ' ενός να μην πληγώνουν το ζώο και απ' ετέρου να μην μπλέκονται στα κλαδιά του δάσους με κίνδυνο να το πνίξουν. Υπάρχουν όμως και περιλαίμια από δέρμα, αυτά όμως έχουν μεγάλο κόστος και τα χρησιμοποιούν με φειδώ, κυρίως στους τράγους με τους διπλούς κύπρους και στα μεγάλα ζώα.

Η επιλογή των κουδουνιών είναι μεγάλη διαδικασία. Κατ' αρχήν, κατασκευαστής κουδουνιών δεν μπορεί να γίνει οποιοσδήποτε. Το κυριότερο προσόν που απαιτείται είναι το μουσικό αυτί, ώστε κάθε είδος κουδουνιών να παράγει διαφορετικό και αρμονικό ήχο. Αυτό εξαρτάται από το κράμα του μετάλλου, από το βάρος του κουδουνιού και από το δέσιμο του γλωσσιδιού. Ο κτηνοτρόφος πριν προβεί στην αγορά κουδουνιών, δοκιμάζει πολλές φορές τους ήχους τους, ώστε να πετύχει την επιθυμητή αρμονία. Ο εξασκημέ-

Από τη λαογραφία του τόπου μας

Τα κουδούνια

Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας

νος κτηνοτρόφος τοποθετεί τα κουδούνια στο κοπάδι του έτσι, ώστε, όταν αυτό βόσκει στο ύπαιθρο, κυρίως τις μεταμεσονύκτιες καλοκαιρινές ώρες στο σκάνο, ο ήχος των κουδουνιών να εναρμονίζεται με το παίξιμο της γλυκόλαλης φλογέρας του και μαζί ν' αποτελούν εξάισια μελωδία. Κάθε κοπάδι γίνεται αντιληπτό από τη διαφορετική μελωδία των κουδουνιών του κι από το συνταιριασμένο κι αρμονικό άκουσμά τους.

"Τούτη η ποιμενική ορχήστρα με τον τσέλιγκα μαέστρο της έχει πει προ πολλού το κύκνειο άσμα της" γράφει ο Αλέκος Χουλιάρης στην ιστοσελίδα της εφημερίδας "Ευρυτανικά Νέα". Πράγματι, η ποιμενική κτηνοτροφία είναι η πρώτη από τις παραδοσιακές μορφές της ζωής που κατέρρευσε στην πατρίδα μας και μαζί με τα κοπάδια των αιγοπροβάτων έπαυσαν ν' ακούγονται και τα κουδούνια στην ελληνική ύπαιθρο. Οι επιζώντες ακόμη υπερήλικοι παλαιοί κτηνοτρόφοι, νοσταλγοί της άλλοτε ποιμενικής ζωής τους, έχασαν τα κοπάδια, τους έμειναν όμως τα κουδούνια ("Ψοφήσανε τα πρόβατα, μας μέιναν τα κουδούνια"). Εκείνα τα κρέμασαν στην αποθήκη, τα επισκέπτονται σχεδόν καθημερινά, τα ξεσκονίζουν, δοκιμάζουν τους ήχους τους και ξυπνά εντός τους όλη η νεανική ζωή με τις γοητευτικές αναμνήσεις. Στο φως βγαίνουν μόνο τις χριστουγεννιάτικες γιορτές με τους ρογκατσάρηδες! Κάποιες κυρίες τα χρησιμοποιούν ως διακοσμητικά στο τραπέζι του σαλονιού τους και άλλες τελευταία τα κρεμούν στο λαιμό τους, ως άλλα θηλυκά γκεσέμια!

Στο εργαστήριο των αδελφών Μπαλακώστα στην Καρδίτσα

Οι αδελφοί Χρήστος και Ανδρέας Μπαλακώστας ήρθαν από τα χωριά του Ασπροπόταμου και άνοιξαν στην οδό Ιεζεκιήλ, στην Καρδίτσα, εργαστήριο "κωδωνοποιίας και στατηροποιίας" το 1900. Εκατόν ένδεκα χρόνια το εργαστήριο περνάει από γενιά σε γενιά και σήμερα βρίσκεται στα χέρια των εγγονών τους, που εξακολουθούν να κατασκευάζουν τα ίδια αντικείμενα, με τον ίδιο παραδοσιακό τρόπο, χειροποίητα. Αξιοπα-

Οι αδελφοί Μπαλακώστα επί τω έργω

Το εσωτερικό του εργαστηρίου

παρήρητο είναι ότι το εργαστήριο παραμένει όπως ήταν το 1900, χωρίς καμιά παρέμβαση στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό του.

Στο εργαστήριο των αδελφών Μπαλακώστα στην Καρδίτσα συνάντησα τον

κτηνοτρόφο κ. Χρήστο Δημητρουλάκο, 50 ετών, από τον Άγιο Γεώργιο. Περιεργαζόταν τη μεγάλη ποικιλία κουδουνιών του καταστήματος, οπτικά και ακουστικά, και αυτό μου κίνησε την περιέργεια. Ανοίξαμε συζήτηση και μου είπε με κάποιο παράπονο, επί λέξει: "Παλιότερα με τον πατέρα μου είχαμε ως και 700 γίδια. Τώρα, τα παιδιά έφυγαν και διατηρώ καμιά πενήντα και από αυτά τα 15 είναι τραγιά. Δεν έχω απ' αυτά κανένα κέρδος. Τα διατηρώ από μεράκι".

Σε ερώτησή μου, τι του χρειάζονται τόσα τραγιά, μου απάντησε: "Τα θέλω για τα κυπριά, για τη μουσική. Έχω κάθε είδους κυπριά, από το μικρότερο ως το μεγαλύτερο. Όταν τ' ακούω, ευφραίνεται η ψυχή μου!".

Κουδούνες και κύπροι.

Οι κουδούνες είναι μεγάλα και βαριά κουδούνια με βαρύ και επιβλητικό ήχο και τα κρεμούν στα μεγάλα κριάρια (γκεσέμια). Το κοπάδι των προβάτων πειθαρχημένο ακολουθεί πάντα τον ήχο του μεγάλου γκεσεμιού, όπου εκείνος το οδηγεί.

Ο μεγάλος κύπρος (καμπανόκυπρος) πιο βαρύς από τις κουδούνες, στολίζει το λαιμό των τράγων, που είναι άλλωστε και πιο μεγαλόσωμοι και δυνατοί. Οι μεγάλοι κύπροι είναι διπλοί. Μέσα στο μεγάλο υπάρχει και άλλος μικρότερος με το γλωσσίδι που παράγει διαφορετικό ήχο. Τις μεγάλες κουδούνες και τους κύπρους τα βγάζουν, κατά διαστήματα από τα ζώα για να ξεκουράζονται (να μη μπαϊλντίζουν).

Μεσόκυπροι, μεσοκούδουνα και αρνοκούδουνα.

Τα δύο πρώτα τα κρεμούν σε ζώα μεσαίου μεγέθους και τα τελευταία σε αδύναμα ζώα ή σε αρνιά. "Ψοφήσανε τα πρόβατα, μας μέιναν τα κουδούνια".

Γελαδοτσόκανα.

Τα κρεμούν στα βοοειδή ελεύθερης βοσκής, αλλά και στα οικόσιτα.

Τσοκανάκια για μικρότερα ζώα

Κουδούνι σκύλου

Παγετός, ανομβρία και ...χιονιάς το Φλεβάρη!

Παγετός και ανομβρία επικράτησαν όλο το χειμώνα φέτος στην περιοχή μας. Φτάσαμε στην καρδιά του χειμώνα και το νερό στο ποτάμι μας θύμιζε Ιούνιο μήνα! Ευτυχώς ή δυστυχώς ήρθε ο Φλεβάρης να ... αποκαταστήσει τα πράγματα. Το πρώτο δεκαήμερό του είδαμε ...άσπρες μέρες! Το ένα χιόνι μετά το άλλο. Στον Ίταμο το χιόνι ξεπέρασε το ένα μέτρο και ποιος ξέρει τι μας επιφυλάσσει ακόμα.

Αναστάτωση επικρατεί στους κτηνοτρόφους του χωριού μας.

Μετά από αλληλοκαταγγελίες μεταξύ μίας μικρής ομάδας κτηνοτρόφων, το Δασαρχείο έστειλε σε 11 κτηνοτρόφους έγγραφο με το οποίο τους ζητάει να απομακρύνουν τα ποιμνιοστάσιά τους από τη θέση που τα έχουν

διότι η έκταση χαρακτηρίζεται ως δασική. Έχουμε κάμει έκκληση επανειλημμένα, μέσω των "Ζ.Χ.", να υπάρχει σύνεση, συναδελφικότητα και αλληλεγγύη

η μεταξύ των χωριανών μας, διότι οι καιροί είναι δύσκολοι, αλλά εις μάτην. Χαράς ευαγγελία λοιπόν για μία ακόμη φορά στα δικηγορικά γραφεία της Καρδίτσας.

Ανεξάρτητα από αυτό, το Δασαρχείο πρέπει να λάβει υπόψη του, ότι τα ποιμνιοστάσια είναι εγκατεστημένα από αμνημονεύτων ετών στη θέση που βρίσκονται σήμερα, δεδομένης δε της δεινής οικονομικής θέσης των κτηνοτρόφων λόγω της οικονομικής κρίσης, η αποβολή τους τη δεδομένη στιγμή ισοδυναμεί για εκείνους με οικονομική εξόντωση. Ελπίζουμε ότι θα πρυτανεύσει η κοινή λογική.

Το κυλικείο Ιτάμου

Το χιόνι προσέδωκε λαμπρότητα και χάρη στο ταλαιπωρημένο κυλικείο Ιτάμου. Ο νέος ενοικιαστής κ. Χρήστος Μητρόπουλος φαίνεται αποφασισμένος να αλλάξει την τύχη του. Το φθινόπωρο ασφάλισε πόρτες, παράθυρα και στέγη και την άνοιξη πρόκειται να συνεχίσει την ανακαίνιση. Άλλωστε, το κυλικείο

στη θέση αυτή είναι περισσότερο από απαραίτητο. Θα είναι ένα ζεστό στέκι, τόσο για τους οικιστές, όσο και για τους εκδρομείς, τους διερχόμενους, τους ορειβάτες, τους κυνηγούς. Ευχόμαστε "καλή επιτυχία".

Βάζουν χέρι στο παραδοσιακό τσίπουρο

Από τον τύπο πληροφορούμαστε ότι σχεδιάζεται η απαγόρευση πώλησης από τους παραγωγούς του χύμα τσίπουρου. Ο Σύλλογος Αμβυκούχων Καρδίτσας αντέ-

δρασε έντονα στο άδικο αυτό μέτρο, το οποίο, ενώ στερεί από τους φτωχούς παραγωγούς τη δυνατότητα να καλύπτουν από την πώληση του τσίπουρου που παράγουν από το αμπέλι τους ένα μέρος της δαπάνης για λιπάσματα και φάρμακα, από την άλλη δεν πρόκειται να αποδώσει στο κράτος κανένα έσοδο. Εξάλλου, όπως έχει αποδείξει το παρελθόν, το παραδοσιακό τσίπουρο είναι γνήσιο απόσταγμα στέμφυλων και άριστο από άποψη υγιεινής για τους καταναλωτές

Η μεταφορά των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Ραχούλας στη Σέκλιζα

Εντονα και απολύτως δικαιολογημένα παράπονα εξέφρασαν στο Δήμαρχο οι γονείς των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Ραχούλας που μεταφέρονται καθημερινά στη Σέκλιζα. Συγκεκριμένα, τόνισαν ότι οι μαθητές αντιμετωπίζουν θανάσιμο κίνδυνο κατά τη μεταφορά τους τις ημέρες που υπάρχει παγετός, όταν το αυτοκίνητο διέρχεται την επικίνδυνη στροφή στην είσοδο του χωριού, η οποία γίνεται

(Φωτογραφία Αρχείου)

ολισθηρή και αδιάβατη. Εξ άλλου οι μικροί μαθητές μεταφέρονται στο σχολείο της Σέκλιζας σε συνθήκες θερμοκρασίας υπό το μηδέν, βρίσκουν το Σχολείο κλειστό και ξεπαγιάζουν στην αυλή επί αρκετές ώρες.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες και δεδομένου ότι ο αριθμός των μαθητών παρουσιάζει κάθε χρόνο αυξητική τάση, οι γονείς ζητούν από τις αρμόδιες εκπαιδευτικές αρχές να προτείνουν την **επαναλειτουργία του Δημοτικού Σχολείου Ραχούλας**.

Σκέψεις για ανακατασκευή ενός νερόμυλου

Η Ραχούλα, το πάλαι ποτέ, είχε πολλούς νερόμυλους. Στα χρόνια μας προλάβουμε σε λειτουργία: το μύλο του Ρεντίνα, το μύλο του Καραγιάννη και το μύλο του Καραντάκη. Ο τελευταίος λειτούργησε μέχρι και τη δεκαετία του 1960, με μυλωνά το Γιώργο Ζάχο. Πολύ παλαιότερα υπήρχαν, κατά μήκος του ποταμιού, μέχρι και τον Κρεμαστόμυλο, και άλλοι μύλοι, στους οποίους, τους χειμερινούς μήνες άλεθαν, εκτός από τους χωριανούς, και πολλά χωριά του κάμπου. Τελοσπάντων, για τους μύλους του χωριού μας και τις αμέτρητες ιστορίες γύρω από αυτούς, γράφηκαν εκτενέστερα άρθρα στα "Ζ.Χ.", στα οποία μπορεί να προσφύγει ο αναγνώστης που ενδιαφέρεται, όπως: "Οι μύλοι του χωριού μας" του Βασίλη Καραγιάννη, φύλλο 9, Ιούλιος 1995 και "Στους νερόμυλους του Ζωγλοπιού" του Λάμπρου Γριβέλλα, φύλλο

17, Φεβρουάριος 1997.

Πριν από αρκετά χρόνια μας απασχόλησε η σκέψη να μην αφήσουμε να σβήσει μια από τις χαρακτηριστικότερες πτυχές της παλαιότερης ζωής του χωριού μας. Να ξαναφέρουμε στη ζωή δηλαδή έναν από τους παλιούς νερόμυλους. Ο Σύλλογος προτίθεται να αναλάβει την πρωτοβουλία, αρκεί να εξασφαλισθούν οι δύο κυριότερες προϋποθέσεις:

Πρώτον, να διατεθεί από τον ή τους ιδιοκτήτες ο χώρος του ερειπωμένου μύλου και δεύτερο, να εξασφαλισθεί η απαιτούμενη δαπάνη.

Επειδή το εγχείρημα δεν είναι από τα ευκολότερα, καλούμε όσους από τους χωριανούς έχουν κάποια ενδιαφέρουσα πρόταση, να επικοινωνήσουν με το Σύλλογο, με όποιον τρόπο κρίνουν σκόπιμο.

Με απόφαση της Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας ΑΠΑΛΛΑΣΣΕΤΑΙ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Κ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΘΩΜΑ ΣΙΩΚΟΣ

Από την κατηγορία καθαίρεσης των κερκίδων στην πλατεία της Ραχούλας

Με την υπ' αριθμ. Ε.Π.64/17-1-2012 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Δ/σης Θεσσαλίας κ. Γερακούδη, ο πρόεδρος του χωριού μας Κων/νος Σιώκος απαλλάχθηκε των κατηγοριών για παράβαση καθήκοντος και υπέρβαση αρμοδιοτήτων αναφορικά με το θέμα της καθαίρεσης των κερκίδων στην πλατεία του χωριού μας.

Το θέμα προέκυψε μετά από καταγγελία του πρώην Δημάρχου κ. Τσαντήλα προς την εισαγγελία Καρδίτσας για αυθαίρετη καθαίρεση των κερκίδων της πλατείας από τον πρόεδρο, με το αιτιολογικό ότι δεν υπήρχαν αποφάσεις για μία τέτοια ενέργεια.

Η απόφαση, αφού αναφέρεται στο σκεπτικό της απαλλαγής, ότι ο Πρόεδρος Τ.Κ. Ραχούλας κ. Σιώκος Κων/νος του Θωμά δεν διέπραξε τέτοια αδικήματα που να συνιστούν παράπτωμα που να επισύρει πειθαρχική δίωξη εις βάρος του, και ειδικότερα: α) Επειδή η καθαίρεση των κερκίδων στην πλατεία της Ραχούλας προβλέπεται από το έργο: "Εξωραϊσμός πλατείας-καθαίρεση κερκίδων" δήμου Καρδίτσας...β) Επειδή το Δημοτικό Συμβούλιο Καρδίτσας με την υπ' αριθ. 4/2011 απόφασή του, αποδέχεται την καθαίρεση των κερκίδων, γ) Επειδή η καθαίρεση των κερκίδων έγινε εν γνώσει των οργάνων του Δήμου Καρδίτσας και της Τοπικής Κοινότητας Ραχούλας και δεν προκύπτει ότι ενήργησε αυθαίρετα κλπ..., καταλήγει:

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Απαλλάσσουμε τον πρόεδρο Τ.Κ. Ραχούλας Δήμου Καρδίτσας κ. **Σιώκο Κων/νο του Θωμά** από την πειθαρχική κατηγορία που του αποδίδεται, κατά τα με αριθ. 1043/3-832011 και 1186/2-9-2011 έγγραφα της Εισαγγελίας πρωτοδικών Καρδίτσας και την με αριθ. Ε.Π. 51/23-9-2011 κλήση σε απολογία για τους ανωτέρω εκτιθέμενους λόγους.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗ

Ευλουργικές Εργασίες
Παντός Τύπου
ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

4ο χιλμ. Καρδίτσας - Αθηνών
Τηλ. 24410 61533 - Κιν. 6978364850

Κων/νος Ιωαν. Σιώκος

Εμπόριο - Σερβίς Η/Υ - Τοποθέτηση κεραίων

Χαρίτου 15 - Καρδίτσα
Τηλ.: 6936560994 - 2441100131

Φαρμακείο

Αποστολία Α. Κατσιούλα

Τέρμα Ταυρωπού
(δίπλα στο Νοσοκομείο) - Καρδίτσα
Τηλ./fax: 24410 25689 - Κιν. 6949 720517